

Sari Kilpala

**MAASEUTUELINKEINOYRITYKSIIN ERIKOISTUNEEN
TILITOIMISTOYRITYKSEN PERUSTAMINEN**

Case AgriTilipalvelut Oy

**MAASEUTUELINKEINOYRITYKSIIN ERIKOISTUNEEN
TILITOIMISTOYRITYKSEN PERUSTAMINEN**

Case AgriTilipalvelut Oy

Tekijä Sari Kilpala
Opinnäytetyö
Kevät 2018
Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Maatalouselinkeinojen tutkinto-ohjelma, Agrologi

Tekijä: Sari Kilpala

Opinnäytetyön nimi: Maaseutuelinkeinoyrityksiin erikoistuneen tilitoimistoyrityksen perustaminen

Työn ohjaaja: Pekka Kokkonen

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2018

Sivumäärä: 46 + 3

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa maaseudun yrittäjien käyttämiä tilitoimistopalveluita ja selvittää millaisia tilitoimistopalveluita yrittäjät haluaisivat saada tilitoimistolta. Lisäksi selvitettiin voiko tilitoimisto tarjota muitakin palveluita kuin perinteisiä tilitoimistopalveluita. Opinnäytetyön tulosten pohjalta laadittiin liiketoimintasuunnitelma omalle yritykselle. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää ovatko perustilitoimistopalvelut riittäviä tulevalle tilitoimistoyritykselle vai onko tarvetta laajemmalle tilitoimistopalvelulle.

Aineisto kerättiin Webropol-ohjelmalla laaditulla ja sähköpostitse lähetetyllä kyselylomakkeella. Vastaa- jien sähköpostiosoitteet kerättiin yritystietojärjestelmää ja Suomen yrityshakua käyttäen. Aineisto käsiteltiin Webropol ja Microsoft excel -ohjelmilla tilastolliseen muotoon. Avoimet kysymykset analysoitiin teoriaan pohjautuen.

Tulosten pohjalta todettiin, että harvat maaseudun yrittäjät tarvitsevat tilitoimiston palveluita, koska nykyiset kirjanpito-ohjelmistot ovat hyviä ja toimivia. Tilitoimiston palveluina riittävät perustilitoimistopalvelut ja palkanlaskentapalvelut. Neuvontapalveluita kaivataan etupäässä verotukseen liittyviin asioihin ja omien tuotteiden markkinointi- ja myyntiasioissa sekä toivottiin analyysijä liittyen tuotteisiin, talouteen ja markkinointiin.

Ulkoistaminen voisi olla kannattavaa ainakin tilinpäätöksen ja juoksevan kirjanpidon palveluiden sekä palkanlaskentapalveluiden osalta maaseudun yrityksille, joilla on palkattuja työntekijöitä ja omien tuotteiden suoramyyntiä. Näistä asioista johtuen perustettavan yrityksen palvelutarjontaan valittiinkin perustilitoimistopalvelut sekä palkanlaskentapalvelut.

Asiasanat: yrittäjyys, liiketoimintasuunnitelma, maaseutuelinkeino/t, erikoistuminen, tilitoimisto/t menestyminen, ulkoistaminen

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences, Agronomist
Degree programme in Agricultural and Rural Industries

Author: Sari Kilpala

Title of thesis: The Establishment of an Accounting Agency in Specialized Rural Businesses.

Supervisor: Pekka Kokkonen

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2018 Number of pages: 46 + 3

The purpose of this thesis was to investigate the accountancy services used by rural entrepreneurs and to find out what kind of accountancy services entrepreneurs would like to receive from the accounting agencies. In addition this clarified whether the accounting firm can offer other services than traditional accounting services. Based on the results of the thesis, a business plan was prepared for the author's own company. The aim of the thesis work is to find out whether the basic office services are sufficient for a future accounting firm or whether there is a need for a larger accountancy service.

The data was collected by using the Webropol software. The questionnaire was sent via e-mail. Respondents' email addresses were collected using the Business Information system and the Finnish company service. The material was processed in statistical form with Webropol and Microsoft excel. The open questions were analyzed based on theory.

The result was that few need accounting services because nowadays current accounting software is so good and functional. The basic accounting services are sufficient for rural businesses. The main advice services are needed for taxation issues and in addition the analyses concerning products, economy and marketing.

Outsourcing could be profitable for rural entrepreneurs. The accounting agency could offer at least financial statements and accountancy services as well as payroll services.

Keywords: Entrepreneurship, business plan, rural businesses, specialization, accounting agencies, success, outsourcing

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MAASEUTUYRITYKSET	8
2.1	Maaseutuyritykset Suomessa.....	9
2.2	Maaseutuyritysten rakenne	10
2.3	Menestyminen maaseutuyrityksissä.....	13
2.4	Yrityksen ja talouden johtaminen.....	14
2.5	Tilitoimisto maaseutuyritysten yhteistyökumppanina.....	17
3	TILITOIMISTOYRITYKSEN PERUSTAMINEN.....	20
3.1	Yritysmuodot	20
3.2	Yrityksen perustamisasiakirjat ja luvat viranomaisilta	22
3.3	Liiketoimintasuunnitelma	22
3.3.1	Liikeideamalli	23
3.3.2	Yritysmuoto	23
3.3.3	Markkinat ja kilpailijat	25
3.3.4	Riskianalyysi	26
3.3.5	Aloittavan yrityksen kannattavuus- ja myyntilaskelmat.....	27
4	AINEISTO JA MENETELMÄT	29
5	TULOSTEN ANALYYSI.....	32
6	AGRITILIPALVELUT OY	40
6.1.1	Yritysidea	40
6.1.2	Myynti ja markkinointi sekä asiakkaat	41
6.1.3	Kilpailijat, rahoitus, kannattavuus ja hinnoittelu.....	41
6.1.4	SWOT-analyysi	43
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	44
8	POHDINTA	45
	LÄHTEET.....	46
	LIITTEET	49

1 JOHDANTO

Maaseutuelinkeinot ovat muuttuneet viime vuosina paljon. Tilakoot ovat suurentuneet ja kasvinviljelytilojen määrä lisääntynyt. Tilat tekevät yhteistyötä keskenään ja ulkoistavat sellaisia toimintoja, jotka eivät ole yrityksen ydinosaan kuuluvia. Monialaiset tilat ovat yleistyneet ja töiden määrä hajaantunut ja kasvanut merkittävästi. Töiden hajaantuminen näkyy yrityksen kannattavuudessa yleensä negatiivisesti. Kaikkea työtä ei ehditä eikä tarvitse tehdä itse. Talouden hallintaan ja johtamiseen kuluu yhä enemmän aikaa. Johtamistehtävissä yrittäjät haluaisivat käyttää aikaa enemmän osaamisen kehittämiseen, suunnitteluun ja organisointiin sekä valvontaan, seurantaan ja mittaamiseen. Kirjanpitoon haluaisi käyttää enemmän aikaa hyvin harva yrittäjä (kuvio 1). Yrittäjän kannattaa suunnata oma työpanos niihin tehtäviin, jotka parhaiden osaa. Liiallinen työtaakka muodostuu helposti ongelmaksi etenkin kotieläintiloilla, joilla laajennetaan tuotantoa. (Rikkonen, Harmonen, & Teräväinen 2008, 45.)

KUVIO 1. Kirjanpitoihin ei haluta käyttää aikaa yrityksen johtamistyössä (Maatilayrityksen menestystekijät 2008, 61)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa maaseudun yrittäjien käyttämiä tilitoimistopalveluita ja selvittää millaisia tilitoimistopalveluita yrittäjät haluaisivat saada tilitoimistolta. Lisäksi selvitetään voisiko tilitoimisto tarjota muitakin palveluita kuin perinteisiä tilitoimistopalveluita. Perinteinen tilitoimistopalvelu sisältää neljää palvelua; tilinpäätöksen ja juoksevan kirjanpidon, palkanlaskentapalvelua, kokonaisvaltaista liikekirjanpitoa eli ulkoisen laskennan palveluita sekä sisäistä laskentaa eli johdon laskentatoimipalvelua. Muita palveluita voisivat olla erilaiset neuvontapalvelut, jotka liittyvät talouden ohjaukseen, markkinointiin, verotukseen tai työntekijöiden rekrytointiin.

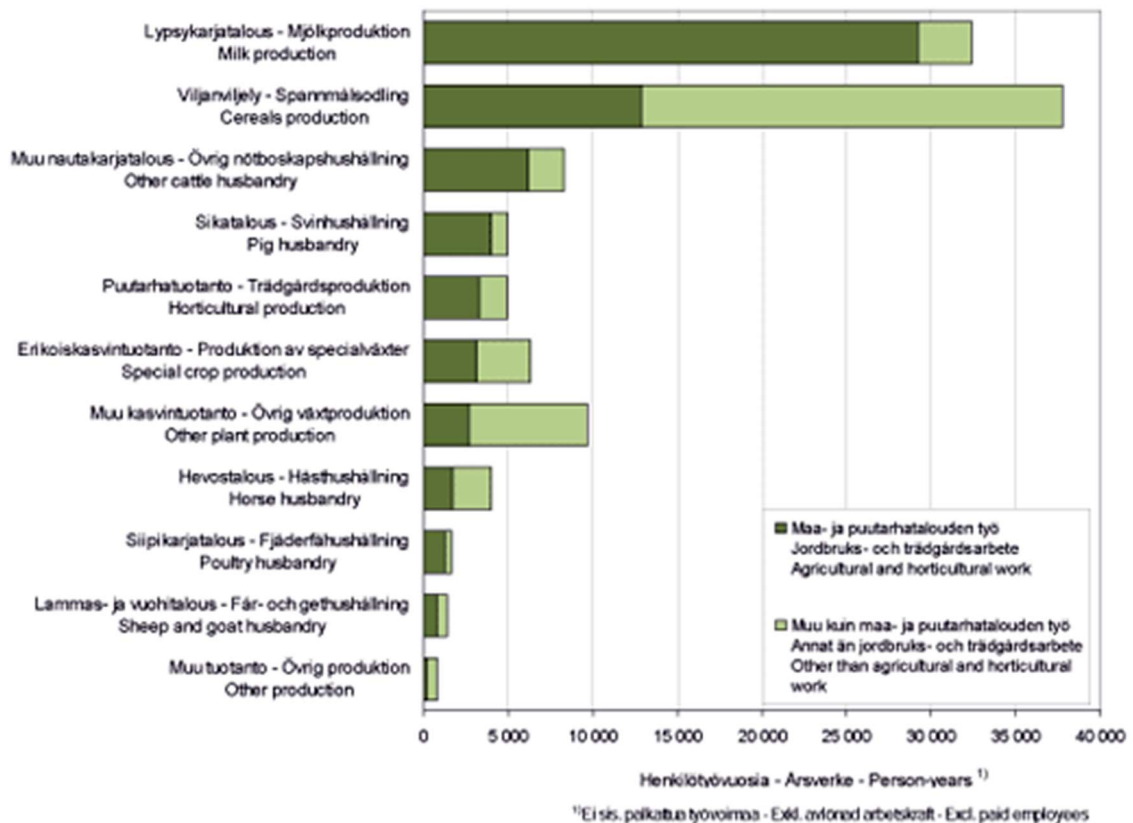
Maaseutuelinkeinoiniin perehtyneitä tilitoimistoja on Suomessa esimerkiksi Maaseututilit Oy. Maaseututilit Oy tarjoaa maatalousyrittäjille perinteisiä kirjanpidon palveluita, palkanlaskentaa, ostolas-
kujen maksamista, myyntilaskutusta ja viranomaisilmoitusten hoitamista sisältäen viljelysuunnitel-
mien laatimisen ja EU-papereiden täyttämisen. (Maaseututilit Oy 2018, viitattu 13.2.2018.)

Ulkoistamalla ydinosamiseen kuulumattomia toimintoja tehostetaan toimintaa ja siirretään johta-
misen resursseja itse ydintoimintaan. Tukitoimintojen kuten palkkahallinnon ja kirjanpidon luovut-
taminen yhteistyökumppanille tehostaa yrityksen taloudellista toimintaa ja vapauttaa resursseja
ydintoimintaan. (Kiiskinen, Linkoaho & Santala 2002, 9-19.)

2 MAASEUTUYRITYKSET

Suomen yrityksistä kolmasosa sijaitsee maaseudulla ja niiden määrä lisääntyy edelleen nopeammin kuin kaikkien yritysten lukumäärä keskimäärin on lisääntynyt 2000-luvulla. Kaiken kaikkiaan maaseutuyrityksiä oli noin 85 000-86 000 vuonna 2004. Tähän on laskettu mukaan myös monialaisten maatalousyrietysten muu pienialainen yritystoiminta. (Lith 2007, viitattu 12.2.2018.) Maaseudun yrityksissä työskenteli vuonna 2014 noin 113 000 henkilöä. Työntekijöistä kolmannes työskenteli maaseudun pienyrityksissä jalostusaloilla ja kaupassa ja palvelualoilla vajaa 60%. Loput työskentelivät alkutuotannossa. Viljelijöiden keski-ikä oli 51 vuotta. Yrittäjistä 80 prosentilla oli käytössä tietokone ja internet-yhteys. Suurin osa alkutuotannon työntekijöistä työskenteli (kuvio 2) lypsykarjataloudessa. (Luonnonvarakeskus 2010, viitattu 12.2.2018.)

Maatalous- ja puutarhayritysten työvoiman vuosityömäärä tuotantosuunnitain 2010

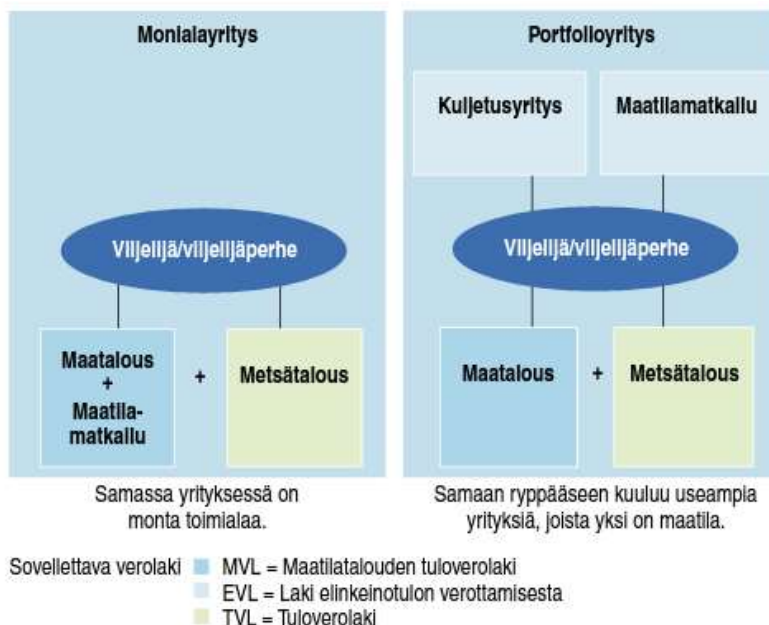

KUVIO 2. Työvoiman jakautuminen maatalous- ja puutarhayrityksissä (Luonnonvarakeskus 2010, viitattu 12.2.2018)

2.1 Maaseutuyritykset Suomessa

Maaseudun yritykset ovat muuttuneet nopeasti. Maaseudun alueiden kehitys on myös muuttunut ja väestön määrä on vähentynyt harvaan asutuilla seuduilla ja lisäksi väestö on ikääntynyt. Toisaalta kaupunkien läheisyydessä olevien maaseutuyritysten määrä on kasvanut ja väestön määrä lisääntynyt. Maaseudun pienyritykset voidaan ryhmitellä perustuotantotiloihin, monialaisiin tiloihin ja muihin pienyrityksiin. Perustuotantotilat harjoittavat perinteisesti maa- ja metsätaloutta. Monialaisilla tiloilla harjoitetaan perustuotannon lisäksi muuta yritystoimintaa. Muut pienyritykset toimivat palvelualoilla, kaupan alalla ja jalostuksessa. (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus 2014, viitattu 12.2.2018.)

Monialaiset tilat jaetaan moniala- ja portfolioyrityksiin (kuvio 3). Jaottelun perusteena käytetään verotusperusteita. Suurin osa monialaisista tiloista verotetaan muun toiminnan osalta maatilatalouden tuloverolain mukaan. Osaa tiloista verotetaan muun toiminnan osalta elinkeinoverolain mukaan. Monialayritys koostuu perinteisestä maa- ja metsätaloutta harjoittavasta yrityksestä ja sen lisäksi muuna toimintana on esimerkiksi maatilamatkailua. Portfolioyritys koostuu maa- ja metsätaloutta harjoittavasta tilasta ja sen lisäksi harjoitetaan muuta yritystoimintaa kuten esimerkiksi kuljetusyritystoimintaa ja maatilamatkailua. (Rikkonen ym. 2008, 42.)

KUVIO 3. Monialaiset tilat jaotellaan verotusmuodon mukaan moniala- ja portfolioyrityksiin (Maatila-yrityksen menestystekijät 2008, 42)

Monialaisia tiloja oli vuonna 2010 Suomessa 19 500 eli 31% kaikista Suomen tiloista. Perinteisen maa- ja metsätalouden harjoittamisen lisäksi monialaisella tilalla harjoitetaan energiantuotantoa, elintarvikkeiden jalostusta, maaseutumatkailua, poro- ja hevostaloutta sekä koneurakointia. Muualla Euroopan maissa (taulukko 1) monialaisia tiloja on enemmän kuin Etelä- ja Itä-Euroopassa. (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus 2014, viitattu 12.2.2018.)

TAULUKKO 1. Suomessa monialaisia tiloja on 31% maaseudun tiloista (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus 2014, viitattu 12.2.2018)

Monialaisten tilojen osuus kaikista tiloista eräissä Euroopan maissa vuonna 2010.	
Maa	% tiloista monialaisia
Norja	55
Tanska	52
Sveitsi	45
Itävalta	37
Ruotsi	34
Saksa	31
Islanti	29
Espanja	2
Kreikka	1
Bulgaria	1
Romania	1
Kypros	1
Liettua	1

Lähde: Eurostat

2.2 Maaseutuyritysten rakenne

Maatilojen koko on kasvanut ja määrä vähentynyt Suomessa. Vuonna 2013 vähintään yhden peltohehtaarin perusteella maataloustukea hakeneiden tilojen määrä oli 57 600 tilaa. Vuosien 1995-2013 aikana tukea saaneiden tilojen keskikoko (taulukko 2) on kasvanut 22,8 peltohehtaarista 39,6 hehtaariin. Alueellisesti tilamäärä on vähentynyt eniten Itä-Suomessa 42% ja vähiten Pohjois-Suomessa 34%. Tilakoko kasvaa erityisesti vuokrapeltojen määrän kasvu. Vuokrattujen peltojen määrä on kasvanut 2000-luvun aikana yli 11%. (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus 2014, viitattu 12.2.2018.)

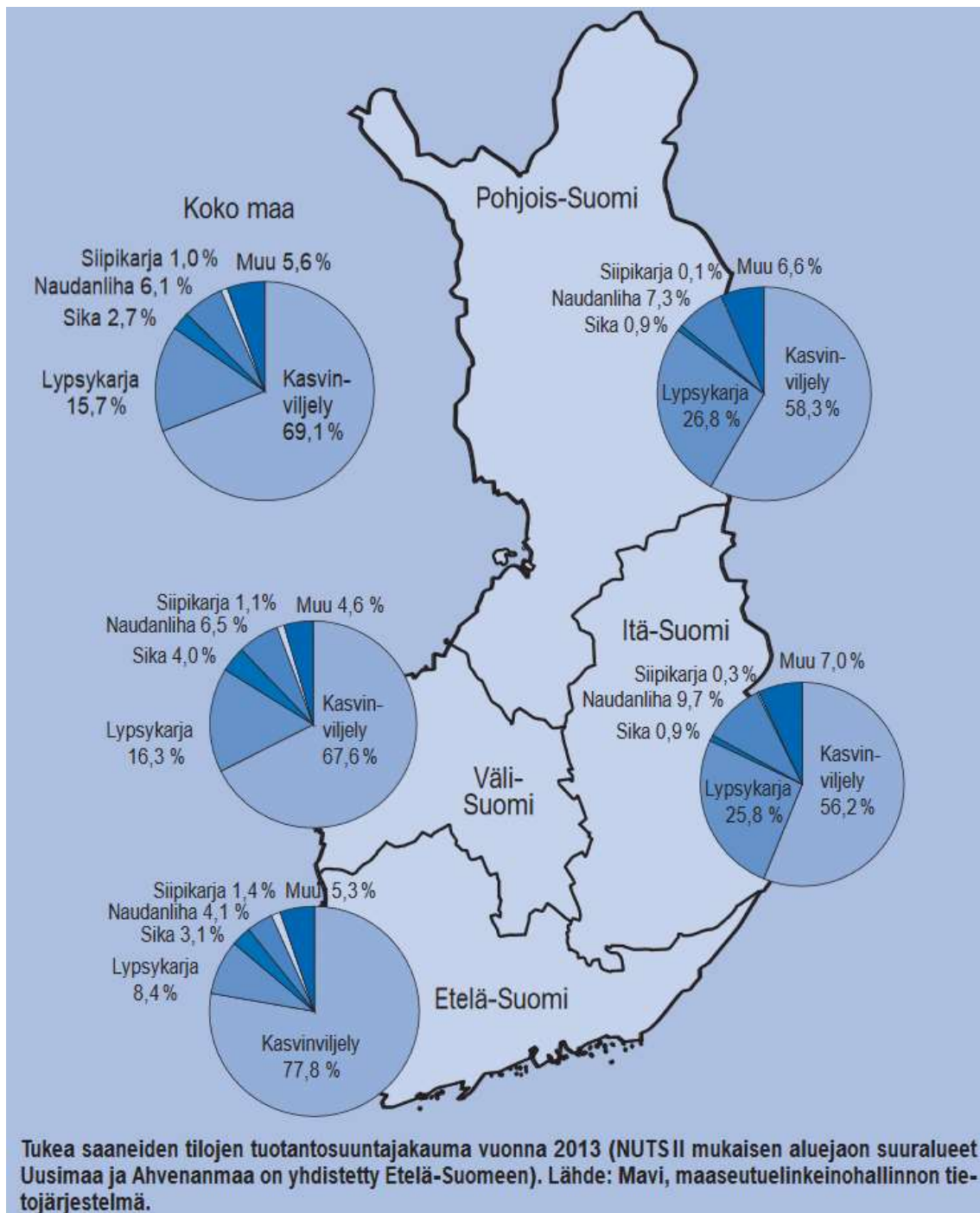
TAULUKKO 2. Tilakoot Suomessa (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus 2014, viitattu 12.2.2018)

Tukea saaneiden tilojen kokoluokkajakauma ja keskipeltoala vuonna 2013 ¹ .												
Peltoala	Etelä-Suomi ²		Itä-Suomi		Väli-Suomi		Pohjois-Suomi		Koko maa			
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	1995 kpl	1995 %	2013 kpl	2013 %
< 10 ha	4 767	18	2 496	24	2 939	20	1 405	21	22 850	24	11 607	20
10–20 ha	4 839	19	2 368	23	3 272	22	1 197	18	30 698	32	11 676	20
20–30 ha	3 680	14	1 529	15	2 273	15	895	14	19 669	21	8 377	15
30–50 ha	4 926	19	1 804	18	2 763	19	1 177	18	15 414	16	10 670	19
50–100 ha	5 121	20	1 501	15	2 557	17	1 333	20	5 706	6	10 512	18
> 100 ha	2 440	9	537	5	911	6	562	9	784	1	4 450	8
Tilamäärä, kpl	25 773		10 235		14 715		6 569		95 121		57 292	
Keskipeltoala, ha/tila	43,36		33,11		36,66		41,21		22,77		39,56	

¹ Ei sisällä kasviuoneyrityksiä, joilla ei ole peltoa viljelyksessä.
² NUTS II mukaisen aluejaon suuralueet Uusimaa ja Ahvenanmaa on yhdistetty Etelä-Suomeen.
Lähde: Mavi, maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmä.

Tuotantorakenne maataloudessa on muuttunut kasvintuotantotiloja suosivaksi. Kotieläintilojen määrä vähenee edelleen. Maataloustukea hakevista tiloista vuonna 2013 oli 25% kotieläintiloja ja 69% kasvintuotantotiloja kun taas vuonna 1995 kotieläintiloista haki maataloustukea 52% ja kasvintuotantotiloista 39%. (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus 2014, viitattu 12.2.2018.)

Lypsykarjatalous oli päätuotantosuuntana noin 9000 tilalla vuonna 2013 (kuvio 4). Lypsykarjatilojen määrä on vähentynyt vuosina 1995 - 2013 yli 23 000 tilalla eli vuosittain 6,8%. Eniten lypsykarjatilajoja on vielä Itä- ja Pohjois-Suomessa. Naudanlihan tuotanto oli päätuotantosuuntana noin 3500 tilalla vuonna 2013. Näidenkin tilojen määrä on vähentynyt vuosina 1995-2013 5600 tilalla eli 5,2% vuosittain. Sianlihan tuotantoon erikoistuneita tiloja oli vuonna 2013 noin 1540 tilaa. Sikatilojen määrä on myös vähentynyt vuosien 1995-2013 aikana 7,5% vuosittain. Sikatalouteen erikoistuneet tilat ovat keskittyneet pääasiassa Etelä- ja Länsi-Suomeen. Siipikarjatilajoja oli Suomessa vuonna 2013 568 tilaa. Näidenkin tilojen määrä on vähentynyt vuosittain 7,2%. Siipikarjatilajoista kananmunan tuotantoon on erikoistunut 48% tiloista ja siipikarjanlihan tuotantoon 38% tiloista. (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus 2014, viitattu 12.2.2018.)

KUVIO 4. Maatalouden eri tuotantoalat Suomessa (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus 2014, viitattu 12.2.2018)

Tilojen koot voidaan luokitella seitsemään eri luokkaan viljelyalan ja tuotantosuunnan mukaan (kuvio 5). Tuotantosuunnat jaotellaan viiteen eri luokkaan: viljanviljely, muu kasvinviljely, lypsykarja, muu nautakarja ja sikatalous. Esimerkiksi lypsykarjatilojen kokoluokka on pieni, kun viljelyala on 17 hehtaaria ja lehmiä 7. Erittäin suurella lypsykarjatilalla viljelyala puolestaan on 126 hehtaaria ja lehmien määrä 84. (Maatilarityksen menestystekijät 2008, 58.)

Tuotantosuunta	Tilakokoluokka						
	Pieni	Melko pieni	Keski-kokoinen	Melko suuri	Suuri	Hyvin suuri	Erittäin suuri
Viljanviljely							
Viljelyala, ha	29	47	70	100	154		
Muu kasvinviljely							
Viljelyala, ha	29	41	41	78	104		
Lypsykarja							
Viljelyala, ha		17	25	37	59	85	126
Lehmät, kpl		7	12	19	30	52	84
Muu nautakarja							
Viljelyala, ha			28	48	82		
Emolehmät, kpl			12	22	24		
Sonnit ja hiehot, kpl			15	22	58		
Sikatalous							
Viljelyala, ha					52	72	98
Emakot, kpl					79	106	241
Lihasiat, kpl					137	407	364
Porsaajat, kpl					298	545	719

KUVIO 5. Viljelyalat ja eläinmäärät taloudellisen koon mukaisissa tilakokoluokissa ja eri tuotantosuunnissa (Maatilayrityksen menestystekijät 2008, 58)

2.3 Menestyminen maaseutuyrityksissä

Yrityksessä on muutama ydinosamisalue, jotka sisältävät yrityksen kokemuksen, taidot ja tietämyksen. Näiden kehittäminen ja hyödyntäminen ovat yrityksen kilpailukyvyyn ja menestymisen perustana. Yrityksen tulee tietää, mitä nämä ydinosamiset ovat ja panostaa niihin johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti. Ulkoistamalla toiminnot, joissa ei käytetä ydinosamista, saadaan lisää resursseja ydinosamisen kehittämiseen. Näitä resursseja ovat esimerkiksi työtilat, aika, ihmiset ja lisäkoulutukset. Antamalla tukitoiminnot ammattilaisen hoidettavaksi voidaan siirtää myös johtamisen painopiste ydinosamiseen ja ydintoimintoihin. Samalla varmistetaan, että kyseinen toiminto tukee yrityksen ydintoimintoja. (Kiiskinen ym. 2002, 87.)

Menestyminen maaseutuyrityksessä riippuu taloudellisesta ja sosiaalisesta toimintaympäristöstä, ulkoisista tekijöistä, yrittäjästä ja yrityksestä itsestään. Yrittäjän tulee seurata tapahtumia ulkoisessa ympäristössä, hänen tulee tehdä päätöksiä, jotka koskevat yrityksen tuotantoa, rahoitusta, markkinointia ja resurssien hallitsemista. Yritystoiminnassa tulee määritellä halutut tavoitteet ja prosessit, joiden avulla niihin päästään. Yritystoimintaa tulee seurata ja tehdä oikeat päätökset näiden pohjalta. Sosiaalinen toimintaympäristö tarkoittaa perhettä, kyläyhteisöä, järjestötoimintaa, sidosryhmiä ja muita yrittäjiä sekä yhteistyökumppaneita. (Rikkonen ym. 2008, 26.)

Viljelijät kokevat menestymisen riippuvan viidestä eri tekijästä: toiminnan ulkoisesta laadusta, taloudellisesta tuloksesta, tilan tuotantoresurssien hallinnasta, ammatillisesta onnistumisesta ja maaseutuyrityksestä elämäntapana. Toiminnan ulkoinen laatu riippuu tuotteiden myynnin onnistumisesta, tuotteiden ja toiminnan laadukkuudesta ja yrityksen ulkoisesta mielikuvasta. Taloudellinen tulos puolestaan riippuu maatilán tuloksellisuudesta ja rahoituksen onnistumisesta. Tilán tuotantoresurssien hallintaan liittyvät rakennusten ja koneiden investoinnit sekä maatilán koon kasvattaminen. Ammatillinen onnistuminen riippuu johtamisesta, rutiinistöiden sujuvuudesta, ostojen onnistumisesta, työmäärän hallitsemisesta ja maatilán ekologisuudesta. Menestyminen elämäntapaviljelijänä kuvastuu tyytyväisyytenä, työn ja elämän kokemisena turvallisena sekä tyytyväisyytenä perhe-elämään. (Rikkonen ym. 2008, 7.)

Maaseudun yritysten menestymiseen vaikuttavat lisäksi yrityksen sidosryhmät ja liikekumppanit. Tilitoimiston palveluina voisi olla talouden hallintaan liittyvä neuvontatyö. Viljelijät kokevat tärkeimmäksi yritystoiminnan tavoitteeksi yrityksen kannattavuuden. Tärkeimmiksi kehittämistarpeiksi viljelijät kokevat asiakas- ja sidosryhmäsuhteiden, ammattitaidon lisäämisen ja talouden analysoinnin parantamisen ja näiden lisäksi tärkeinä pidetään myös yhteistyöverkkojen ja yhteistyöverkostojen lisäämistä. Viljelijät kokevat myös, että neuvonta- ja konsultointipalveluja ei ole riittävästi kun ennakoidaan tilán taloutta 3-5 vuoden ajalle. Nykytilanteen arvioinnin viljelijät kokevat olevan sen sijaan riittävä. (Rikkonen, Toikkanen & Väre 2013, 21-25.)

2.4 Yrityksen ja talouden johtaminen

Perustuotanto- ja monialaisista tiloista 40-50% on ulkoistanut osittain tai kokonaan hallinnointi- ja johtotöihin kuuluvat toimistotyöt kuten veroilmoituksen laatimisen, tukihakemusten täyttämisen ja kirjanpidolliset työt. Nykyisin monialaiset tilat ovat alkaneet tarjota näitä palveluita myös itse. Palveluntarjoajilla on myös vastuuvakuutukset ja ammattitaitoa, joten kirjanpidollisten töiden ulkoistaminen on turvallista. Ydinosaamiseen kuulumattomien töiden ulkoistaminen vähentää yrittäjien henkistä kuormitusta. (Rikkonen ym. 2008, 51.) Sisäistä kirjanpitoa varten lasketaan kannattavuusluvut eri tuotantosuunnittain. Ulkoinen kirjanpito kannattaa teettää tilitoimistolla. (Rikkonen ym. 2008, 12.)

Yrityksen toiminnan tulee olla kannattavaa. Lisäksi yritystoiminnasta tulee saada riittävä korvaus omasta työpanoksesta sekä riittävä tuotto sijoitetulle pääomalle. Myös muulle toiminnalle kuten perhe-elämälle ja harrastuksille tulee jäädä aikaa. Näiden tavoitteiden saavuttaminen riippuu yrityksen kannattavuudesta, vakavaraisuudesta ja yrityksen maksuvalmiudesta. Kannattavuutta arvioidaan tilinpäätöstietojen avulla. Myös yrityksen kehityssuuntaa voidaan arvioida tilinpäätösanalyysin avulla. Strategisten päätösten oikeellisuutta voidaan myös tarkastella tilinpäätöstietojen ja -analyysin avulla. (Rikkonen ym. 2008, 26.)

Johtamistavat jaetaan strategiseen, operatiiviseen ja visionääriseen johtamistapaan (kuvio 6). Strateginen johtaminen tarkoittaa liikeidean ja yritykselle määriteltyjen tavoitteiden saavuttamista suunnitellulla tavalla, jota tarkastellaan 3-5 vuoden aikavälillä. Operatiiviseen johtamiseen kuuluvat jaksottain toteutettavat suunnitelmat, jotka sisältävät myynnin ja markkinoinnin lisäksi tuotantoprosessit ja rahoituksen sekä laskentatoimen budjetoituneen. Toimintoja muutetaan heti kun tarvetta ilmenee operatiivisessa johtamisessa. Visionäärinen johtamistapa ulottuu pitkälle tulevaisuuteen sisältäen koko yrityksen elinkaaren. Tarvittaessa yrittäjä muuttaa liikeideaa ja yrityksen tuotantoa jos toimintaympäristö muuttuu. (Rikkonen ym. 2008, 34.)

Johtamisen suunnittelu eri aikajänteillä

Pyramidin jalusta kuvaa operatiivista eli jokapäiväistä liiketoimintaa, keskiosa strategista 3–5 vuoden suunnittelua ja pyramidin huippu toimintaa ohjaavaa visiota. Pyramidi voisi olla yhtä hyvin myös kärjellään, jolloin visio ohjaa päivittäistä toimintaa ja strategisia tavoitteita. Missio kuvaa sitä päivittäistä perustehtävää, esimerkiksi ruoan tuottamista, jota tekemällä vision määrittämä toivottava tulevaisuuden tila voidaan saavuttaa.

Lähde: Menestyvän maatilayrityksen johtaminen -hanke. 2008.

KUVIO 6. Yrityksen perustana on toimiva taloushallinto ja johtaminen (Maatilayrityksen menestystekijät 2008, 35)

Yrityksen johtamisessa on keskeistä tavoitteiden laatiminen. Tavoitteet muutetaan taloudelliseksi luvuksi budjetoimalla. Budjetti on määrääjäksi laadittu yrityksen rahamääräinen toimintasuunnitelma. Budjetin avulla pyritään optimaaliseen taloudelliseen tulokseen. Erilaiset raportit ja analyysit ovat pohjana yrityksen talousohjaukselle. Yrityksen tuloksellinen johtaminen tarkoittaa yrityksen taloudellisen tilan analyysia ja ennustamista sekä talouteen liittyvien mittareiden seuranta. Talousanalyysissä keskeiset tulokset liittyvät kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen. (Lahti, S & Salminen, T 2014, 171.)

Analyysit jaetaan kahteen pääryhmään: perinteiseen tilinpäätösanalyysiin ja rahavirta-analyysiin. Tilinpäätösanalyysiä käytetään rahalaitosten yritystutkimuksissa, liikkeen arvopapereiden arvon määrittämisessä ja yrityksen menestymisen arvioimisessa. Rahavirta-analyysin avulla saadaan kassaperusteista informaatiota. Nämä kaksi analyysiä täydentävät toisiaan. Analyysien avulla

ennustetaan yrityksen tulevaisuutta ja voidaan arvioida yrityksen luottokelpoisuutta, arvoa ja kilpailuvoimaa. Rahavirta-analyysin avulla tutkitaan kuinka hyvin yrityksen tulorahat ovat kattaneet menot ja mihin mahdollinen ylijäänyt tulo on sijoitettu tai miten on katettu mahdollinen alijäämä. Samalla voidaan ennustaa yrityksen rahoitusmahdollisuuksia tulevaisuudessa. (Leppiniemi & Kaisanlahti 2017, kappale 18.)

2.5 Tilitoimisto maaseutuyritysten yhteistyökumppanina

Taloushallintoliitto on määritellyt hyvän tilitoimistotavan mukaiset toimintatavat tilitoimistoille. Tilitoimistot tarjoavat perinteisesti neljää palvelua: tilinpäätöksen ja juoksevan kirjanpidon, palkanlaskentapalvelua, kokonaisvaltaista liikekirjanpitoa eli ulkoisen laskennan palveluita sekä sisäistä laskentaa eli johdon laskentatoimipalvelua. Tilitoimistot noudattavat palvelukellomallia, jotta sovitut tehtävät tulevat laadukkaasti hoidetuksi. (Taloushallintoliitto 2018a, viitattu 21.3.2018.)

Tilinpäätöksen ja juoksevan kirjanpidon palveluun kuuluvat liiketapahtumien ja tositteiden kirjauskäsittely sekä sovitut päivittäiset tai viikoittaiset palvelut sekä lakisääteiset kuukausittaiset tai vuosittaiset viranomaisraportit kuten alv-raportit, tilinpäätökset ja veroilmoituksen laatiminen. Palkanlaskentapalvelu puolestaan sisältää työntekijöiden palkan laskennan ja työnantajasuoritusten hoitamisen. Lisäksi se voi sisältää muiden hakemusten kuten Kela-hakemusten, Tilastokeskuksen raportoinnin, jäsenmaksuasiat, ulosottoasiat sekä seuranta-asiat kuten työntekijöiden sairauslomapäivien erillisseurannan. (Taloushallintoliitto 2018b, viitattu 23.2.2018.)

Tilitoimistopalveluiden laatua voidaan mitata palvelun ajantasaisuudella, helppokäyttöisyydellä, nopeudella, sujuvuudella, tehokkuudella ja sillä kehittääkö tilitoimisto yrityksen toimintaa. Ajantasaisuus tarkoittaa että, sovitut tehtävät tulevat suoritettua määräajassa. (Taloushallintoliitto 2018b, viitattu 23.2.2018.)

Helppokäyttöisyys tarkoittaa, että sähköiset järjestelmät ovat selkeitä ja ymmärrettäviä sekä yrityksen toiminnasta saadaan helppolukuisia raportteja. Lisäksi palvelun laadukkuuteen vaikuttaa nopeus. Esimerkiksi se, että laskutus toimii viiveettä. Automaattisuus tarkoittaa esimerkiksi säännöllisten laskujen lähtemistä ajallaan kuukauden viimeisenä päivänä asiakkaalle. Tehokkuus tarkoittaa puolestaan sitä, että tilitoimisto tekee asiat nopeammin kuin jos ne tekisi itse. Täsmällisyys tarkoittaa, että tilitoimisto huolehtii säännölliset kuukausisuoritukset esimerkiksi verottajalle ja tekee

vuosi-ilmoitukset. Kehittyvää palvelua mittaa tilitoimiston raportointi keskeisistä epäkohdista ja asioista, joihin tulisi kiinnittää yrityksessä huomiota ja että, tilitoimisto tekee kehitysehdotuksia tai kehitystoimenpiteitä. (Taloushallintoliitto 2018b, viitattu 23.2.2018.)

Ulkoisen laskennan palvelut sisältävät asiakkaan taloushallintoon liittyvät asiat; maksatus, palkanlaskenta, myyntien ja ostolaskujen käsittely. Lisäksi tilitoimisto voi tarjota yritykselle sähköisen pysyväisarkistoinnin. Ulkoinen laskenta kohdistuu eri viranomaisille ja sisäinen laskenta on tarkoitettu yrityksen sisäiseen käyttöön. Sisäinen laskentatoimi eli johdon laskentatoimi sisältääkin tuote- tai asiakaskannattavuuksien laskennat. (Taloushallintoliitto 2018b, viitattu 23.2.2018.)

Tilitoimiston palvelukellon mukaan tilitoimisto tekee kuukausittain kuukausitilinpäätöksen ja analyysin seuraavan kuukauden 15. päivä, arvonlisäveron ALV-tilitykset ja raportoinnin verotilille kuukauden 12.päivä, palkat maksetaan kuukauden 15.päivänä ja verotilille tehdään työntajatilitykset sekä raportit, ennustetta päivitetään kuukauden ensimmäisenä maanantaina kuukausipalaverissa. (Taloushallintoliitto 2018b, viitattu 23.2.2018.)

Neljännesvuosittain tilitoimisto hoitaa budjetoinnin päivittämisen. Vuosittain tilitoimistossa tehdään tilinpäätös sisältäen muistion, jossa selvitetään hallinto, osingonjakoehdotus, osakstapahtumat, lainat, vakuudet ja vakuutukset sekä jaksotukset. Tasekirja allekirjoitetaan seuraavan helmikuun loppuun mennessä. Vuosittain hoidetaan myös tuloveroilmoitus, palkanmaksun vuosi-ilmoitukset tammikuun loppuun mennessä sekä yhtiökokous, joka pidetään tilikautta seuraavan huhtikuun loppuun mennessä ja laaditaan yhtiökokouspöytäkirja. (Taloushallintoliitto 2018b, viitattu 23.2.2018.)

Tilitoimistot tarjoavat nykyisin sähköisiä palveluita. Digitaalinen taloushallinto toimii kun tieto on digitaalisessa muodossa eli käsitellään tietoa sähköisessä muodossa siirtämällä, varastoimalla sekä esittämällä. Tieto varastoidaan tietokantoihin. Digitaalisen tiedon käsittelyssä ja siirrossa käytetään tietokonesovelluksia ja ohjelmistoja. Digitaalinen tieto voidaan siirtää langattomasti tai langallisesti. Digitaalisen tiedon käsittely on tehokkaampaa ja nopeampaa kuin fyysisessä muodossa paperilla olevan tiedon käsittely. Sähköinen asiointi tarkoittaa sähköpostin ja internetin kautta tapahtuvaa asiointia ja digitaalisessa muodossa olevan tiedon käsittelyä. (Lahti & Salminen 2014, 19-21.)

Tilitoimiston valintaan voi liittyä riskejä. Yhden hengen toimistossa toiminta voi häiriintyä sairastumisen tai loppuun palamisen vuoksi. Jos tilitoimistossa vaihtuu kirjanpitäjä, saattaa hiljainen tieto

kadota tai voi käydä ettei yhteistyö sujukaan enää uuden kirjanpitäjän kanssa. Huono palvelusopimus voi jättää vastuisiin aukkoja. Esimerkiksi jos tilitoimistolta puuttuu jatkuvuussuunnitelma ja toimintamallit, jotka estävät tietojen katoamisen järjestelmäongelmien yhteydessä. Vakavien virheiden varalta tuleekin olla vastuuvakuutus. Vakava virhe on esimerkiksi, jos määräaika unohtuu verotukseen liittyen tai tukien ja korvausten hakemisessa. (Taloushallintoliitto 2018b, viitattu 23.2.2018.)

Auktorisoitu tilitoimisto tarkoittaa, että sen toiminnot on tarkastettu tilitoimiston osaamisen, järjestelmien ja toimintamallien osalta. Valvonnasta huolehtii taloushallintoliitto ja tarkastuslautakunta. Auktorisoidussa tilitoimistossa on riittävästi työntekijöitä, jotka ovat suorittaneet KLT-tutkinnon. Lisäksi tilitoimistolla on vastuuvakuutus ja tilitoimisto toimii hyvän tilitoimistotavan mukaisesti ja toiminta on lainmukaista sekä uudet säännöt huomioidaan toiminnassa ajoissa. (Taloushallintoliitto 2018c, viitattu 23.2.2018.)

3 TILITOIMISTOYRITYKSEN PERUSTAMINEN

Menestyvältä yrittäjältä edellytetään tahtotilaa yrittäjyyteen sekä valmiuksia yrittäjyyteen että toimivaa liiketoimintasuunnitelmaa. Yrittäjältä vaaditaan lisäksi hyvää ammattitaitoa, yritysidea ja kokemuksia työelämästä. Tulevan yrittäjän tulee myös olla halukas työskentelemään itsenäisesti ja hänellä tulee olla kyky tehdä päätöksiä ja tulosta. Sosiaaliset taidot, itseluottamus ja halu kehittää omaa osaamistaan ovat edellytyksiä menestyksekkäälle yritystoiminnalle. Yritystä perustettaessa tulee olla jo perustietoa yrittämisestä. Yritykselle tulee valita tilanteeseen sopiva yhtiömuoto. Lisäksi yrittäjän tulee varmistaa taloudelliset edellytykset kuten starttirahan hakeminen yritystoiminnan käyntiin saattamiseksi. (Suomen yrittäjät 2018, viitattu 12.2.2018.)

3.1 Yritysmuodot

Yritysmuotoja ovat yksityinen toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö ja osuuskunta. Yritykset ovat kirjanpitovelvollisia. Myös yhdistykset ja säätiöt ovat kirjanpitovelvollisia, vaikka niiden toiminta on yleishyödyllistä ja voittoa tavoittelematonta. Eri yritysmuodoissa omistajien vastuu eri sitoumuksiin on erilainen. Myös pääoman rakenne, tuloksen käsittely sekä omistajien ja yrityksen väliset liiketoimet ovat erilaisia eri yritysmuodoissa. Osakeyhtiöt, osuuskunnat, henkilöyhtiöt ja muut oikeushenkilöt ovat velvollisia pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa ja laatimaan tilinpäätöksen. (Tomperi 2017a, 108.)

Yksityisellä toiminimellä yrittäjä harjoittaa elinkeinoa joko liike- tai ammattitoimintana. Yrittäjä sijoittaa yritykseen omaa pääomaa. Pääomaa kartuttaa voitto ja vähentää yrityksen tuottama tappio. Omistaja on vastuussa taloudellisesti ja henkilökohtaisesti kokonaisuudessaan yritystoiminnasta. Yrittäjä ei voi maksaa itselleen palkkaa ja sen vuoksi yksityisöt ovat yleisiä toiminimellä toimiville yrittäjille. (Tomperi 2017a, 108-110.)

Avoin ja kommandiittiyhtiöt ovat henkilöyhtiöitä. Avoimen yhtiön muodostavat vähintään kaksi henkilöä ja heitä kutsutaan yhtiömiehiksi tai osakkaiksi. Kaikki omistajat ovat vastuussa yrityksen sitoumuksista yhteisvastuullisesti omalla omaisuudellaan. Avoimen yhtiön yhtiösopimuksessa voidaan määrätä keskinäisestä tehtävien jaosta ja nimen kirjoitusoikeudesta. Yhtiömiehet suorittavat yhtiön tilille yhtiösopimuksessa sovitun yhtiöpanoksen. Yhtiöpanos voi olla myös työpanos. Voitto

ja tappio voidaan jakaa yhtiösopimuksessa määrättyllä tavalla osakkaiden kesken tai avoimesta ja kommandiitti-yhtiöstä annetun lain mukaisesti. (Tomperi 2017a, 110-112.)

Osakeyhtiö on erillinen oikeushenkilö, jossa osakkeenomistajat eivät ole vastuussa yhtiön velvoitteista henkilökohtaisesti. Osakeyhtiö perustetaan rekisteröimällä. Osakeyhtiöitä ovat yksityinen osakeyhtiö ja julkinen osakeyhtiö. Yksityisen osakeyhtiön osakkeet eivät ole julkisesti arvopaperimarkkinoilla kaupattavia kuten julkisen osakeyhtiön osakkeet ovat. Osakeyhtiön toiminnan keskeiset periaatteet ovat oikeushenkilöllisyys ja rajoitettu vastuu, pääoman pysyvyys ja osakkeen luovutettavuus. Osakeyhtiössä oikeuskelpoisuus sisältää osakeyhtiön oikeudet ja velvollisuudet. Osakeyhtiön johto muodostuu hallituksesta, toimitusjohtajasta ja hallintoneuvostosta. Osakeyhtiön vähimmäisosakepääoman määrä on yksityisessä osakeyhtiössä 2500 euroa ja julkisessa osakeyhtiössä 80 000 euroa. Osake voidaan luovuttaa tai hankkia rajoituksetta ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. (Tomperi 2017b, 75-77.)

Osakeyhtiö tulee ilmoittaa kolmen kuukauden kuluessa YTJ-palvelun välityksellä rekisteröitäväksi Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin. Osakkeiden merkintähinnan tulee olla maksettuna rekisteröintihetkellä yrityksen pankkitilille. Maksun varmentaa tilintarkastajan todistus tai pankin maksukuitti. (Tomperi 2017b, 78.)

Osuuskunta on yritysmuotona lähellä osakeyhtiötä. Osuuskunnan tarkoituksena on harjoittaa jäsenistön talouden ja elinkeinon tukemiseksi taloudellista toimintaa. Osuuskunnan jäsenet käyttävät osuuskunnan tarjoamia palveluita ja hyötyvät niistä taloudellisesti. Taloudelliset vastuut ja määräykset ovat samanlaisia kuin osakeyhtiössä. Osuuskunnan perustamiseksi ei tarvita tiettyä pääomaa ja se on sopiva yritysmuoto yritykselle, joka toimii asiantuntijuuden pohjalta. Osuuskunnan voi perustaa yksi henkilö. Perustajat muodostavat osuuskunnan ja osuuskunnalle laadittavien sääntöjen pohjalta määrätään osuuksista ja osuuden merkintähinnasta. Säännöissä voidaan rajoittaa osuuskunnan jäseneksi otettavat henkilöt esimerkiksi osaamisen tai ammatin perusteella. Jäsenet ovat vastuussa osuuskunnan taloudesta vain oman osuuden verran. (Tomperi 2017b, 130-136.)

3.2 Yrityksen perustamisasiakirjat ja luvat viranomaisilta

Yrityksen perustaminen edellyttää Suomessa, että yritys antaa perustamisilmoituksen yrityksen rekisteröimiseksi Verohallinnon ja Patentti- ja rekisterihallituksen yhteisillä Y-lomakkeilla. Samalla ilmoituksella yritys voi liittyä sekä kaupparekisteriin että Verohallinnon rekistereihin. Verohallinnon rekistereitä ovat ennakoperintärekisteri, arvonlisäverovelvollisten rekisteri, työnantajarekisteri ja Verohallinnon Asiakasrekisteri. Tiettyihin elinkeinoihin tulee hakea lupa, joka on haettava ennen yritystoiminnan aloittamista. (Holopainen 2017, 53.)

Ennakkoverohakemus tehdään toiminnan käynnistyttyä Verohallinnolle. Yksityinen elinkeinonharjoittaja arvioi ensimmäisen tilikauden liikevaihdon. Samoin avoimessa ja kommandiittiyhtiöissä arvioidaan ensimmäisen tilikauden liikevaihto. Osakeyhtiö ja osuuskunta ilmoittavat myös arvion verotettavasta tulosta. (Holopainen 2017, 55-56.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja tai liikkeen harjoittaja hakee yrittäjän eläkevakuutuksen itselleen ja yrityksessä työskentelevälle perheenjäsenelle. Avoimessa yhtiössä YEL-vakuutuksen hakee yrityksessä työskentelevä yhtiömies ja kommandiittiyhtiössä yrityksessä työskentelevä vastuunalainen yhtiömies. Osakeyhtiössä YEL-vakuutuksen hakee johtavassa asemassa työskentelevä osakas, jonka omistus osakepääomasta tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä on yksin yli 30% tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli 50%. Osuuskunnassa YEL-vakuutuksen hakee johtavassa asemassa työskentelevä jäsen, jonka omistusosuus tai äänivalta on yksin yli 30% tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli 50%. Yrittäjän eläkevakuutus tulee ottaa puolen vuoden kuluessa yrittäjän eläkevakuutuksen piiriin kuuluvan yritystoiminnan alkamisesta eläkevakuutusyhtiöstä. (Holopainen 2017, 57.)

3.3 Liiketoimintasuunnitelma

Aloittavan yrittäjän tekemä liiketoimintasuunnitelma kuvaa, miten liikeidea toimii käytännössä. Liiketoimintasuunnitelmassa selvitetään, mikä on yrityksen toimintaympäristö, mitkä ovat sen toimintatavat ja tavoitteet. Suunnitelma esitetään pidemmän ajanjakson ajalle ja siinä kuvataan yrityksen toiminnan päämäärät ja määrälliset tavoitteet. Liiketoimintasuunnitelmassa käsitellään yrittäjän oma tausta, liikeidea, yrityksen nimi ja yhtiömuoto, yrityksen markkinat ja kilpailijat, riskianalyysi

sekä rahoitus- ja perustamislaskelmat. Liiketoimintasuunnitelmaa on tarpeellinen, kun yritykselle haetaan rahoitusta. (Uusyrittyskeskus 2017, viitattu 13.2.2018.)

Tulevan yrittäjän osaamisen tulee täydentää ja tukea tulevaa liiketoimintaa. Liiketoimintasuunnitelmassa selvitetään yrittäjän koulutustausta, työkokemus sekä vahvuudet ja heikkoudet. Nelikenttä-analyysi eli SWOT-analyysi (strengths, weaknesses, opportunities, threats) on yksinkertainen analyysi, jonka avulla yrittäjä voi kartoittaa omat heikkoudet ja vahvuudet sekä mahdollisuudet ja uhat. (Uusyrittyskeskus 2017, viitattu 13.2.2018.)

3.3.1 Liikeideamalli

Yrityksen menestyminen riippuu hyvästä ja toimivasta liikeideasta. Liikeidea kuvaa yrityksen tapaa menestyä ja ansaita alalla toimiessaan. Liikeidealla voidaan selvittää, onko toiminnalle markkinoita sekä ketkä ovat yrityksen asiakkaita ja onko toiminnalle kysyntää ja tarvetta. Liikeidea kattaa tuotteet ja palvelut. Se voi olla fyysisiä tuotteita tai palveluita. Liikeidean tulee vastata johonkin tiettyyn ongelmaan. Tapa toimia sisältää yrityksen organisaation, voimavarat, ohjaus- ja valvontajärjestelmät ja johtamistavan. (Holopainen 2017, 12.)

Tarjotulla liikeidealla tulee olla markkinoita. Sen täytyy siis tyydyttää asiakkaan tarpeet. Liikeidealla selvennetään mikä on se tarve, johon liikeidea antaa vastauksen. Tuotteet voivat olla aineellisia tai aineettomia kuten palveluita. Tuote voi olla vakiotuote tai erikoistuote myös palveluiden osalta. Asiakas voi valita palvelun sen hinnan, saatavuuden, laadun, erilaisuuden tai tuotteen mukana tulevan palvelun vuoksi. Tulee tietää, minkä tekijän perusteella asiakas palvelun valitsee. Yrityksen tapa toimia voi vaikuttaa sen menestymiseen. Tulee selvittää, millä tavoin palvelu saadaan aikaan ja mitkä ovat henkiset, välineelliset ja taloudelliset resurssit palvelun aikaansaamiseksi. (Holopainen 2017, 13.)

3.3.2 Yritysmuoto

Yrityksen perustamisvaiheessa tulee harkita, mikä on sopiva yritysmuoto. Yritysmuodon ja yhtiömuodon valintaan vaikuttavat perustajien lukumäärä, pääoman tarve, vastuu ja päätäntävalta, toiminnan joustavuuden tarve ja mitkä ovat yrityksen jatkuvuuden ja laajentamisen tarpeet tulevaisuudessa sekä miten voitonjako halutaan tehdä. (Holopainen 2017, 21 – 24.)

Yritysmuodon voi valita sen mukaan, kuinka monta jäsentä siihen tulee. Yksityisenä elinkeinonharjoittajana voi toimia yksi henkilö. Jos halutaan rajoittaa vastuuta, voi yksikin henkilö perustaa osuuskunnan. Perheytyykset voivat olla avoimia tai kommandiittiyhtiöitä, näiden perustamiseen tarvitaan vähintään kaksi jäsentä. Osakeyhtiön voi perustaa myös yhden miehen osakeyhtiöksi, mutta tällöin on hallituksessa oltava kuitenkin yksi varajäsen. (Holopainen 2017, 21 – 24.)

Yrityksen toiminnan laatu ja laajuus määrää pääoman tarpeen. Kun pääoman tarve on vähäinen, on yleensä valinta yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimiminen. Jos pääoman tarve on suuri, on valintana toimivin osakeyhtiö. Pelkän työpanoksen varaan voi perustaa avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiössä riittää vastuunalaisen yhtiömiehen työpanos sekä äänettömän yhtiömiehen sijoittama omaisuuspanos. Yksityisessä osakeyhtiössä minimiosakepääoma on 2500 euroa ja julkisessa osakeyhtiössä 80 000 euroa. Osakepääoma jaetaan osakkeisiin ja osakkeita voi olla yksi tai useampi. Yhtiöjärjestyksessä voidaan rajoittaa oikeuksiltaan ja velvollisuuksiltaan poikkeavia osakkeita. Osuuskunnassa ei ole minimivaatimusta pääomien suhteen. Kuitenkin jokaisen osakkaan tulee ottaa vähintään yksi osuus osuuskunnasta. Osuuden merkintähinta voi vaihdella ja se voi olla nimellisarvoton tai nimellisarvoinen. Osuudet voivat olla oikeuksiltaan ja velvollisuuksiltaan erilaisia ja osuuskunnalla tulee olla ylijäämästään vararahasto 2500 euroon saakka. (Holopainen 2017, 21 – 24.)

Yrityksen toiminnan joustavuus vaikuttaa myös yritysmuodon valintaan. Yksityinen elinkeinonharjoittaja tekee päätökset itse. Osakeyhtiössä päätökset voivat vaatia yhtiökokouksen päätöksen, mutta yksimieliset osakeyhtiön jäsenet voivat myös tehdä päätökset ilman yhtiökokousta. Myös osuuskunnassa voidaan toimia samoin vastaavassa tilanteessa. Muutoin osakeyhtiössä ja osuuskunnassa päätäntävalta on yhtiökokouksella ja osuuskunnan kokouksella. Osuuskunnan voi valita yksityisen elinkeinonharjoittajan yritysmuodon sekä osakeyhtiön yhden osakkaan yritysmuodon sijaan. Lisäksi jos yrityksessä on kaksi toimijaa, voi osuuskunta korvata avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön yritysmuotona. Osuuskunta soveltuu palveluiden ja työsuhteessa olevien henkilöjäsenten työn myymiseen ja yritysten sekä yhteisöjen yhteistyörakenteeksi, jossa kukin säilyttää kuitenkin oman itsenäisen asemansa juridisesti. (Holopainen 2017, 21 – 24.)

Yritysmuodon valintaan vaikuttavat myös yrityksen laajenemismahdollisuudet tulevaisuudessa. Yksityisellä toiminimellä ei ole jatkuvuutta, jos sen toimija menehtyy. Henkilöyhtiössä voidaan luovuttaa osuuksia, jos se on mahdollistettu yhtiösopimuksessa. Osakeyhtiössä osakkeet voidaan siirtää

toiselle henkilölle ja yrityksen toimintaan ei ole tällöin oleellista vaikutusta. Osakeyhtiössä osakkeita voidaan myös myydä rajoituksessa, ellei yhtiöjärjestyksessä ole muita määräyksiä. Osakeannissa voidaan antaa uusia osakkeita joko maksua vastaan tai maksutta. Osuuskunnan etuna on sen joustavuus jäsenien suhteen. Jäseniä voidaan ottaa lisää, jäsenet voivat erota tai heidät voidaan erottaa. Osuuskuntaan on myös helppo saada kumppaneita yritystä perustettaessa. (Holopainen 2017, 21 – 24.)

Voitonjako yksityisessä toiminimessä tulee yrittäjälle itselleen, mutta myös yrityksen tuottamat tappiot ovat yrittäjän yksin vastattavana. Avoimessa ja kommandiittiyhtiössä voiton jakamisen perusteista voidaan sopia vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. Äänettömät yhtiömiehet saavat osuutensa maksetun panoksen mukaisesti ja loput voitot jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. Myös tappio jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. Osakeyhtiössä voitto maksetaan osinkona osakkeiden lukumäärän mukaan. (Holopainen 2017, 21 – 24.)

Toimitusjohtaja voidaan valita henkilöyhtiöihin, osakeyhtiöön ja osuuskuntaan. Hallitus voidaan valita avoimeen ja kommandiittiyhtiöön, jos niin halutaan, mutta osakeyhtiössä ja osuuskunnassa se on lakisääteisesti pakollinen. Osakeyhtiössä ja osuuskunnassa tulee olla 1 – 5 varsinaista jäsentä ellei säännöissä ja yhtiöjärjestyksessä ole muuta määräystä. Jos jäseniä on vähemmän kuin kolme, on oltava vähintään yksi varajäsen molemmissa yhtiömuodoissa. Tilintarkastaja tulee olla tilintarkastuslain tai yhtiösopimuksen tai sääntöjen mukaan henkilöyhtiössä, osakeyhtiössä ja osuuskunnassa. Lisäksi näissä voidaan jättää tilintarkastaja valitsematta, jos taseen loppusumma on yli 100 000 euroa tai liikevaihto yli 200 000 euroa tai palveluksessa on yli 3 henkilöä. Kuitenkin määrävähemmistöllä on osakeyhtiössä ja osuuskunnassa oikeus vaatia valitsemaan tilintarkastaja. Osuuskunnassa tulee kuitenkin valita toiminnantarkastaja, jos tilintarkastajaa ei ole. Osakeyhtiössä varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä samoin kuin myös osuuskunnassa. (Holopainen 2017, 21 – 24.)

3.3.3 Markkinat ja kilpailijat

Markkinoinnin keinoin saadaan yritykselle näkyvyyttä ja asiakkaita. Markkinoinnin kilpailukeinoina ovat tuote, hinta, saatavuus ja viestintä. Keskeisin kilpailukeino on itse tuote. Yrityksen tuotepäätöksillä määritetään tuotteiden määrä ja laatu. Valikoimat eivät saa olla liian laajoja, koska liian

laajat tuotevalikoimat sitovat paljon pääomaa. Tuotteet tuleekin ryhmitellä tuotelajitelmina ja valikoimina. (Lojander ja Suonpää 2008, 30.)

Tuotteen kannattavuuteen vaikuttaa hinta. Hinnasta tulee jäädä riittävästi katetta, mutta se ei saa olla liian korkea, jotta tuotetta saadaan myytyä. Asiakkaan ostopäätökseen vaikuttaa hinnan ja laadun suhde. Laatu mielletään mielikuvien perusteella, kun on kysymys konkreettisesta tuotteesta. Saatavuus tarkoittaa, että tuotetta on saatavilla oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa. (Lojander ja Suonpää 2008, 30.)

Asiakkaille välitetään tietoa yrityksestä ja sen tuotteista markkinointiviestinnän keinoin. Markkinointiviestintää ovat henkilökohtainen myyntityö, myynninedistäminen, mainonta ja suhdetoiminta. Kilpailukeinojen painotus voi vaihdella tilanteen mukaan siten, että uusien asiakkaiden kohdalla painotetaan hintaa ja vanhojen asiakkaiden kohdalla hyvää asiakaspalvelua ja laatua. (Lojander ja Suonpää 2008, 32.)

Yrityksen menestykseen vaikuttavat keskeisesti kilpailutilanne ja kysyntä. Kilpailevista yrityksistä ja tuotteista tulee tehdä kartoitus. Tietoa kilpailevista yrityksistä saadaan esitteistä, lehtiartikkeleista, yritysten omilta kotisivuilta sekä luottotietoyrityksistä ja tilinpäätöksistä. Kysyntään vaikuttavat asiakkaiden psykologiset ja sosiaaliset tekijät. Kysyntää on tuotteelle ja yritykselle, jos vastaava yritys on poistumassa paikkakunnalta tai paikkakunnalla ei ole vielä vastaavaa yritystä tai asiakkaiden tarpeet ovat muuttuneet. On siten selkeä markkina-aukko olemassa. Markkinoiden kysyntä voi kasvaa myös, jos asiakkaat kuluttavat enemmän toimialan tuotteisiin tai markkinat kasvavat toimialalla. Väestöpohjan muutos voi myös luoda uutta kysyntää. Kysyntää voi luoda myös kilpailuetu, jolloin muut kilpailijat ovat voitettavissa sekä paremmalla palvelulla, aukioloajoilla tai halvemmilla hinnoilla että ylivoimaisella osaamisella, koulutuksella ja kokemuksella. (Lojander ja Suonpää 2008, 32.)

3.3.4 Riskianalyysi

Riskianalyysi tehdään SWOT-analyysin avulla. Vahvuudet ja heikkoudet kuvataan nykytilaisina ja yrityksen sisäisinä asioina. Mahdollisuudet ja uhat kuvataan tulevaisuudessa tapahtuvina ja yrityksen ulkoisina asioina. Vahvuudet ja mahdollisuudet ovat myönteisiä asioita ja heikkoudet ja uhat puolestaan kielteisiä. Analyysin avulla selvitetään, mitä vahvuuksia tulee kehittää, mitä heikkouksia

poistaa, miten mahdollisuuksia hyödynnetään ja miten torjutaan uhkia. (Uusyrittyskeskus 2017, viitattu 13.2.2018.)

Yrityksen vahvuuksia tai heikkouksia voivat olla koulutus ja työkokemus, yrittäjän/henkilöstön osaaminen, yrityksen sijainti, liikepaikan vuokra ja tuotetarjonta. Ympäristöön liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia voivat olla puolestaan kilpailu ja kysyntä, yllättävät lakimuutokset toimialalla ja teknologinen kehitys. (Lojander ja Suonpää 2008, 33.)

3.3.5 Aloittavan yrityksen kannattavuus- ja myyntilaskelmat

Yritystoiminnan perustaminen vaatii pääomaa. Aloittavalle yritykselle tehdään rahoitus-, kannattavuus- ja myyntilaskelmat, esimerkkilaskelmat ovat liitteessä 3. Laskelmissa huomioidaan kuukausi- ja vuositasot, jotta saadaan selville, paljonko tuottoa saadaan kullakin aikajaksolla. Aloitusvaiheessa rahan tarpeet ja rahan lähteet kartoitetaan rahoituslaskelmalla. Rahoituslaskelmassa kartoitetaan vaadittavat investoinnit, jotta yritystoiminta saadaan käyntiin. Näitä ovat alkuvarasto, koneet ja laitteet, rekisteröintimaksut, takuuvuokrat sekä käyttöpääoma. Käyttöpääoma sisältää kolmen kuukauden ajalle kiinteät kulut kuten palkat, vuokrat, kirjanpidon ja vakuutukset. Investoinneissa huomioidaan myös mistä rahoitus saadaan. Rahoitus voidaan kattaa omalla sijoitetulla pääomalla, apportiomaisuudella (tavaraa tai muuta omaisuutta, jota sijoitetaan yritykseen), lainalla, yritystuilla ja ulkopuolisten sijoittamalla pääomalla. Starttirahaa ei huomioida rahoituksena, koska se myönnetään yrittäjän henkilökohtaiseen talouden pitoon. (Uusyrittyskeskus 2017, viitattu 13.2.2018.)

Kannattavuuslaskelman avulla määritetään tuotteen nollatulot eli millä hintatasolla ja katerakenteella saavutetaan kriittinen piste, jossa tulosta ei vielä synny. Samalla voidaan analysoida, voidaanko hintaa muuttaa ja onko tuotteen hinta realistinen. (Uusyrittyskeskus 2017, viitattu 13.2.2018.)

Myyntilaskelmalla voidaan kannattavuuslaskelmasta saadut minimilaskutustavoitteet jakaa asiakasryhmien kesken ja saadaan näin tärkeimmät asiakkuudet kartoitettua. Liikevaihdon tarve saadaan kannattavuuslaskelmasta ja kerrotaan 12 kuukaudella vuositasoiseksi. Saatu vuositason luku jaetaan 11 kuukaudella, koska huomioidaan yrittäjän oma lomakuukausi mukaan laskelmaan.

Tällöin saadaan tarvittava myyntilaskutuksen määrä kuukausitasolle. Myyntilaskutukseen tulee vielä lisätä arvonlisävero. (Uusyrityskeskus 2017, viitattu 13.2.2018.)

Muuttuviin kustannuksiin kuuluvien ostojen osuus saadaan laskemalla ostojen osuuden määrä liikevaihdosta prosentuaalisesti. Kate eli kannattavuus lasketaan kertomalla kuukauden katetarve 11 kuukauden mukaan. Laskelmasta nähdään, kuinka monen työtunnin laskuttamisella saavutetaan haluttu kate. (Uusyrityskeskus 2017, viitattu 13.2.2018.)

4 AINEISTO JA MENETELMÄT

Aineiston perusteella kartoitettiin tilitoimiston käyttöä ja käyttökokemuksia erilaisissa maaseudun yrityksissä. Aineisto kerättiin kyselyn avulla. Taustatietoina kysyttiin yritysmuotoa, onko yritys perustuotantotila, monialainen tila tai muu yritys ja mikä yritys on kyseessä. Lisäksi kysyttiin yrityksen toimialaa, sisältyykö yritykseen lypsykarjataloutta, nautakarjan kasvatusta, sika- tai hevostaloutta, lampaiden tai vuohien kasvatusta, siipikarjan kasvatusta ja/tai kananmunan tuotantoa, maatilamatkailua, viljan viljelyä, vihannesten kasvatusta, urakointia sekä omien tuotteiden jalostusta ja myyntiä. Lisäksi kysyttiin tilitoimistopalveluiden käytöstä. Millaisia tilitoimistopalveluita yrittäjät ovat käyttäneet tai jos näitä palveluita ei ole käytetty niin avoimella kysymyksellä miksi ei ole käytetty. Kyselylomakkeessa oli omat kysymykset niille vastaajille, jotka olivat käyttäneet tilitoimiston palveluita. Lisäksi kysyttiin kuinka tyytyväisiä vastaajat ovat olleet saamaansa palveluun. Kyselyssä selvitettiin myös millaisia tilitoimistopalveluita yrittäjät vielä kaipaavat.

Aineiston menetelmäksi valittiin kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimusmetodin yhdistelmä. Kyselylomakkeessa kysytään aluksi helppoja taustaa kartoittavia monivalintakysymyksiä. Kyselyn lopussa on avoimia kysymyksiä, joilla kartoitetaan millaisia palveluita tilitoimistolta halutaan saada ja millaisia palveluita vielä puuttuu. Vilka (2015, 46) viittaa Eskolaan ja Suorantaan todessaan, että monimetodinen lähestymistapa eli triangulaatio tarkoittaa, että yhdistetään erilaisia tutkimusmetodeja. Laadullisen ja määrällisen tutkimusmetodin yhdistäminen on monimetodinen lähestymistapa. Monimetodisella lähestymistavalla lisätään tutkimuksen kattavuutta ja vähennetään tutkimuksen luotettavuusvirheitä. Määrällisellä tutkimusmenetelmällä tiedon keräämiseen voidaan käyttää kyselylomaketta, systemaattista havainnointia tai voidaan käyttää valmiita tilastoja ja rekistereitä. Näistä käytetään tavallisimmin kyselylomaketta. (Vilka 2015, 61.)

Kyselylomake soveltuu, kun vastaajien joukko on suuri ja hajanainen. Kysely voidaan tehdä puhe- linhaastatteluna ja se voidaan lähettää myös sähköpostitse tai ladata internettiin. Otanta voidaan toteuttaa yksinkertaisena satunnaisotantana, kokonaisotantana, systemaattisena, ryväotantana tai ositettuna otantana. Tutkittavaa kohdetta kutsutaan tilastoyksiköksi eli havaintoyksiköksi. Kokonaisotannassa tutkittava joukko otetaan mukaan kokonaisuudessaan. Jos perusjoukko on suuri, voidaan tehdä yksinkertainen satunnaisotanta tai systemaattinen, ositettu tai ryväotanta. Tutkittavien asioiden tulee olla mitattavissa. Asian tai ilmiön tulee olla operationalisoitavassa eli mitatta-

vassa muodossa. Teorian pohjalta siirrytään empiiriselle tasolle eli laaditaan kyselylomake. Aineiston tulkinnassa puolestaan siirrytään kyselylomakkeen vastauksista empiiriseltä tasolta takaisin teoreettiselle tasolle ja vastauksia käsitellään teorian pohjalta. (Vilka 2015, 61-66.)

Kyselylomakkeen eli mittarin laatiminen alkaa muuttujien valinnalla. Muuttujat saadaan teorian pohjalta ja keskeisistä käsitteistä. Kyselylomakkeen tulee mitata sitä, mitä teoriassa on kerrottu ja kysymykset tulee testata. Operationalisoimalla saadaan teoreettiset käsitteet empiiriselle tasolle. Määrällisissä kysymyksissä käsitellään havaintoyksiköitä kuten yritys, ihminen tai kunta. Muuttujan tulee olla mitattavissa ja se saa arvoja, joista voidaan laskea keskiarvo. Lisäksi muuttujia voidaan luokitella tasa-arvoisiin luokkiin esimerkiksi iän ja sukupuolen mukaan. Kysymykset voivat olla avoimia kysymyksiä, monivalintakysymyksiä tai sekamuotoisia kysymyksiä. Avoimilla kysymyksillä saadaan vastaajilta mielipiteitä ja sekamuotoisissa kysymyksissä on annettu valmiita vastausvaihtoehtoja. Avoimet kysymykset soveltuvat esitutkimuksiin. Kysymyksissä edetään yksittäisistä asioista yleisiin tai yleisistä yksittäisiin asioihin. (Vilka 2015, 66-68.)

Kun tutkimusongelma ei ole kovin laaja, soveltuu lomakehaastattelu aineiston keräämiseen ja kun tutkitaan vain yhtä kartoitettavaa asiaa kuten erilaisia kokemuksia, käsityksiä ja näkemyksiä. Laadullisen tutkimuksen tulee olla emansipatorista eli tutkimukseen vastaavat eivät ole vain tutkimusvälineitä vaan halutaan saada myös tutkittavilta ymmärrystä ja myönteistä suhtautumista tutkittavaan asiaan myös tutkimuksen jälkeen. Laadullisessa tutkimuksessa ei tehdä otoksia eikä vastaajien määrällä ole suurta merkitystä. Laadullisella tutkimuksella ei myöskään tavoitella yleistettävyyttä. (Vilka 2015, 78-97.)

Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa tutkitaan kokonaisuutena. Analyysissä ei ole tilastollisia todennäköisyyksiä. Havainnot pelkistetään ja aineistoa tarkastellaan teoreettis-metodologisesta näkökulmasta. Raakahavainnot yhdistetään yhdeksi havainnoksi, joka saadaan kun etsitään havainnoille yhteinen piirre tai nimittäjä ja muotoillaan tästä sääntö, joka pätee poikkeuksetta koko aineistoon. Tulosten tulkinnan sijaan laadullisessa analyysissä tehdään arvoituksen ratkaisu ja erotetaan tuloksista eri tyyppisiä arvoituksen ratkaisumalleja sen mukaan, mikä niissä on teoreettinen ydinkäsite. Etsitään kausaalisuhteita, joissa jokin tietty asia vaikuttaa toiseen asiaan. (Alasuutari 1993, 21-36.)

Kyselylomake (liite 2) laadittiin Oulun ammattikorkeakoulun Webpropol-ohjelmalla. Sähköpostiosoitteet kerättiin yritystietojärjestelmää ja Suomen yrityshakua käyttäen. Vastaajia valittiin Pohjois-

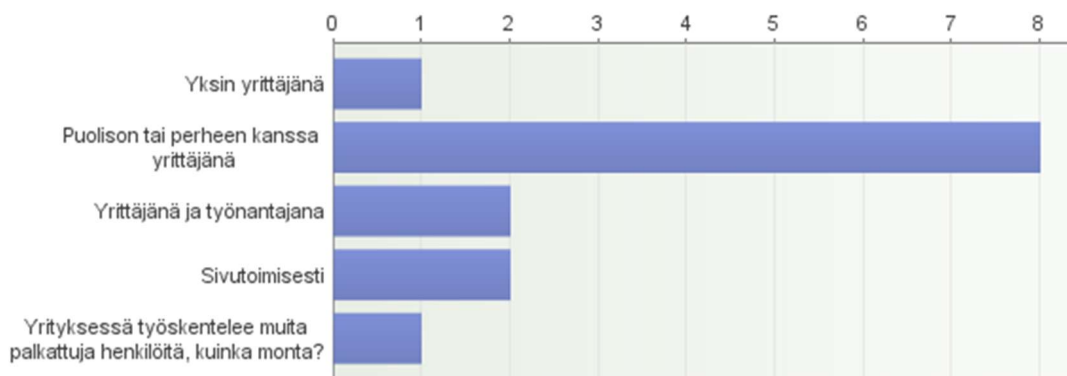
Suomen, Itä- ja Länsi -Suomen, Keski-Suomen sekä Etelä-Suomen alueilta. Kyselylomakkeen tarkisti ammattikorkeakoulun viestinnän opettaja Arja Maunumäki. Kyselylomakkeen lisäksi laadittiin saatekirje (liite 1). Yhteensä vastaajia kerättiin 56 kappaletta. Kysely lähetettiin vastattavaksi Webropolin sähköpostitoiminnolla kaksi kertaa 9.4.2018 ja 16.4.2018.

5 TULOSTEN ANALYYSI

Vastauksia saatiin 10 kappaletta. Vastausprosentti oli 15,4%. Alhaisen vastausprosentin vuoksi tulokset eivät ole tieteellisesti merkittäviä. Aineisto analysoitiin Webpropoliin sisältyvien tilastollisen aineiston analysointityökalulla Insight. Laadullisen aineiston käsittelytyökalua TextMining ei voitu käyttää, koska aineisto oli liian pieni. Osa kysymyksistä muunnettiin excel-tiedostoiksi ja graafiseen esitysmuotoon.

Vastaajat jakautuivat sukupuolen mukaan siten, että vastaajista oli naisia 5 ja miehiä myös 5. Vastaajista kukaan ei ollut ikäryhmässä 18-30 vuotta. Ikäryhmässä 31-43 vuotta oli 5 vastaajaa, ikäryhmässä 44-56 vuotta oli 3 vastaajaa ja ikäryhmässä 57-69 vuotta oli 2 vastaajaa. 4 henkilöä oli toiminut yrittäjänä 1-12 vuotta, 3 henkilöä oli toiminut yrittäjänä 13-25 vuotta, 2 henkilöä oli toiminut yrittäjänä 26-38 vuotta ja yksi henkilö oli toiminut yrittäjänä 39-51 vuotta.

Yrityksistä perustuotantotiloja oli 7 kappaletta ja monialaisia tiloja 3 kappaletta. Lisäksi kolmella tilalla harjoitettiin maatilamatkailua, ratsastuskoulutoimintaa ja yhdellä tilalla kaikki liha myytiin tilalta suoraan kuluttajille. Monivalintakysymyksessä kuusi kysyttiin yrityksessä työskentelystä (kuvio 7). Vastaajia oli kymmenen ja jokainen oli valinnut vastaukseen vain yhden vaihtoehdon. Yrittäjänä ja työnantajana oli yksi yrittäjä ja yrityksessä oli palkattuja henkilöitä kolme.

KUVIO 7. Yrityksistä valtaosa oli perheyrityksiä

Yritysten toimialaan kuului vastaajista eniten, neljä vastaajaa, omien tuotteiden jalostusta ja myyntiä harjoittavat yritykset sekä viljan viljely, jonka valitsi kolme vastaajaa toimialakseen. Omia tuot-

teita tiloilta myytiin mm. koivuklapeja, luomunaudan lihaa ja possun lihaa, sekä yhdeltä tilalta Olkipossu brändillä sianlihaa, suoraan kuluttajille. Vain yhtä toimialaa edustivat lypsykarjatalous, sikatalous, maatilamatkailu ja vihannesten kasvatusta. Yksi yrityksistä oli ratsastuskoulu.

Vastaajien yritykset olivat pääasiassa maatiloja. Maatiloista tilakokoluokkaan pieni kuului kaksi tilaa ja tilakokoluokkaan keskikokoinen yksi tila sekä tilakokoluokkaan melko suuri kaksi tilaa ja tilakokoluokkaan erittäin suuri kuului puolestaan kaksi tilaa. Vuosittainen liikevaihto vaihteli 100 000 – 1 000 000 euroa. Seitsemän yrityksen liikevaihto oli välillä 100 000 – 400 000 euroa ja yksi yritys ilmoitti liikevaihdon olevan 1 000 000 euroa. Yritykset sijaitsivat siten, että Etelä-Suomessa oli kaksi tilaa, Itä-Suomessa neljä tilaa, Länsi-Suomesta ei ollut tiloja lainkaan ja Pohjois-Suomessa oli kolme tilaa. Tilitoimiston palveluita käytti vain yksi vastaaja ja 8 ilmoitti, ettei käytä tilitoimiston palveluita.

Syiksi miksi ei käytä tilitoimiston palveluita ilmoitettiin seuraavat:

“oma aika ja osaaminen on riittänyt tähän asti”

“Osataan itse. tehty 45 v.”

“Teen veroilmoituksen itse. Hoidan satunnaisten työntekijöiden palkan maksatuksen palkka.fi kautta. Laskutan itse ne vähät laskut mitä vuoden aikana kertyy.”

“Oma maatalouden kp. ohjelma käytössä.”

“Käytän vain palkanlaskentaan ja siihen olen ollut tyytyväinen”

Siksi että kirjanpito ohjelmat ovat sen verran toimivia että en näe toimistolla mitään lisä arvoa.”

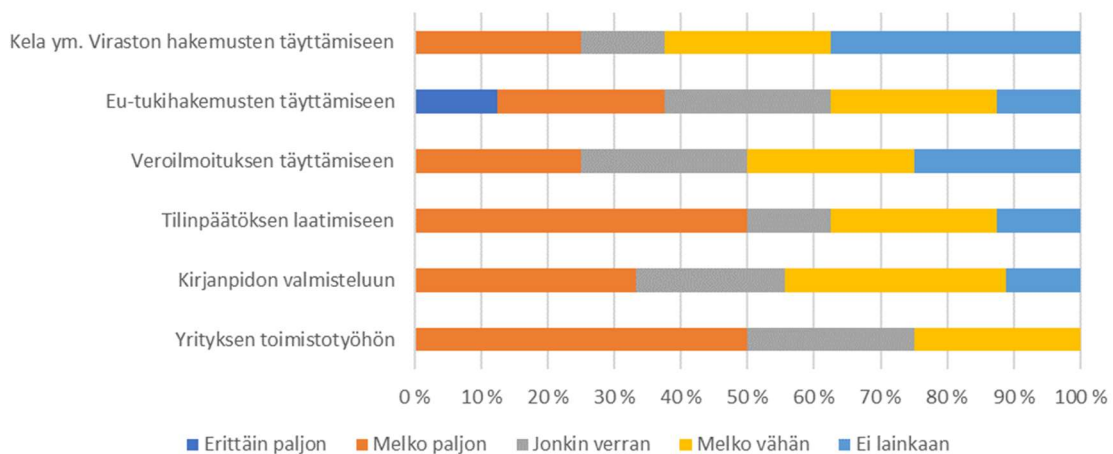
“Toistaiseksi olemme pystyneet hallinnoimaan taloutta oman kirjanpidon ja budjetoinnin sekä verosuunnittelun kautta. Kuukausi alv pitää kirjanpidon ajantasalla sekä siitä saatava tieto on heti käytettävissä. Toki vertailuaineisto puuttuu vastaavien tilojen toiminnoista, mutta muutoin pysytään ajan hermolla, eikä pahoja ylilyöntejä pääse sattumaan.”

Vastauksista voidaan päätellä, että vastaajilla on riittävästi omaa osaamista kirjanpidollisiin tehtäviin ja kirjanpito-ohjelmat ovat toimivia. Internet-yhteyden kautta palkka-asioiden hoitaminen onkin käytännöllistä.

Vastaajat eivät koe tarvitsevansa ulkoisen eikä sisäisen laskennan palveluita. Puolelle vastaajista riittää tilinpäätös ja juoksevan kirjanpidon palvelut ja puolelle vastaajista edellisen lisäksi palkanlaskentapalvelut. Mutta kysyttäessä tarvitsisiko yrityksenne sisäisen laskennan palveluita sisältäen tuote- tai asiakaskannattavuuksien laskennat 37,5% vastasi kyllä. Kysymyksiin kuinka tyytyväinen olette ollut tilitoimistostanne saamaan palvelun ajantasaisuuteen, tehokkuuteen, palvelun nopeuteen, saatuihin talouden tunnuslukuihin ja analyysihin sekä markkinointiin liittyviin analyysihin ja sähköisten palveluiden selkeyteen sekä asiakaspalveluun olivat vastanneet kaikki vastaajat, vaikka tilitoimistonpalveluita kertoi käyttävänsä vain yksi vastaaja. Kysymykset eivät olleet pakollisia ja lomakkeella olisi voinut edetä vaikka ei olisikaan vastannut kaikkiin kysymyksiin. Vain jonkin verran tyytymättömiä oli 7 vastaajaa palvelun ajantasaisuuteen, tehokkuuteen, nopeuteen, saatuihin talouden tunnuslukuihin ja analyysihin, sähköisiin palveluihin ja asiakaspalveluun.

Aikaa käytettiin melko paljon kirjanpitoon liittyviin töihin (kuvio 8). Ulkoistaminen voisi olla kannattava ainakin tilinpäätöksen ja juoksevan kirjanpidon palveluiden sekä palkanlaskentapalveluiden osalta.

Kuinka paljon käytätte/käyttäisitte aikaa seuraaviin työtehtäviin?

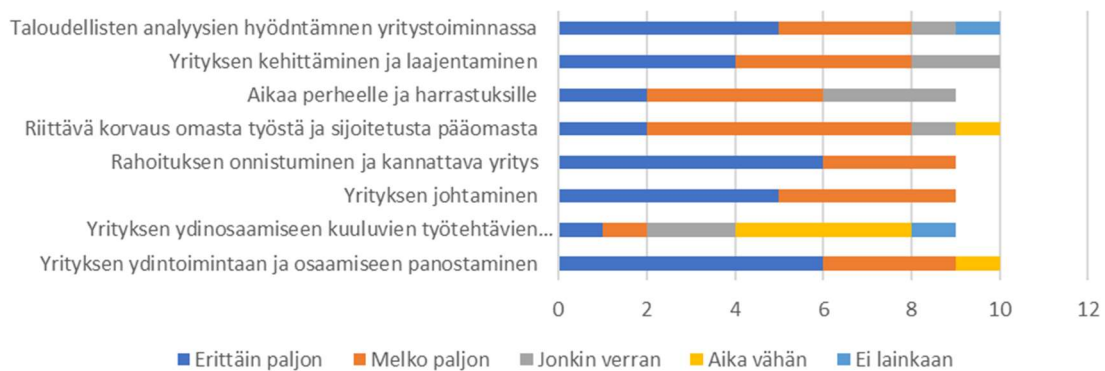

KUVIO 8. Yrityksen toimistotöihin käytetty aika

Yrityksen menestymiseen (kuvio 9) vastaajat kokivat vaikuttavan erittäin tai melko paljon rahoituksen onnistuminen ja kannattava yritys, yrityksen johtaminen, yrityksen ydintoimintaan ja osaamiseen panostaminen, taloudellisten analyysien hyödyntäminen yritystoiminnassa ja yrityksen kehittäminen.

täminen ja laajentaminen. Vähemmän yrityksen menestymiseen vaikuttaa aika perheelle ja harrastuksille. Kysymykseen yrityksen ydinosaamiseen kuuluvien työtehtävien ulkoistaminen on vastattu, vaikka sen olisi pitänyt olla muodossa "yrityksen ydinosaamiseen kuulumattomien työtehtävien ulkoistaminen".

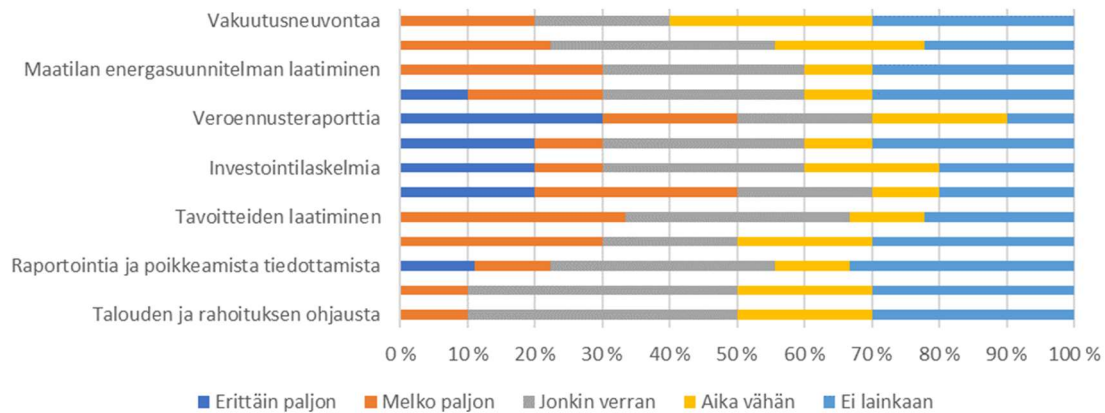
Kuinka paljon mielestänne vaikuttavat seuraavat asiat yrityksenne menestymiseen?

KUVIO 9. Vastauksen heijastavat yrittäjähenkisyyttä. Aika perheelle ja harrastuksille koetaan hieman vähemmän yrityksen menestymiseen vaikuttavaksi asiaksi

Eniten koettiin, että yrityksissä tarvitaan neuvontaa (kuvio 10) omien tuotteiden markkinointi ja myyntiasioissa sekä erilaisia analyysejä liittyen tuotteisiin/talouteen/markkinointiin. Veroennusteraportitkin koettiin tärkeinä saada sekä kustannuslaskelmia, investointilaskelmia että säännöllisiä kassavirtalaskelmia. Jonkin verran toivottiin neuvontaa vakuutusasioihin, rahoitukseen, maatalon energiasuunnitelman laatimiseen sekä toivottiin raportointia ja poikkeamista tiedottamista. Tärkeänä koettiin myös saada neuvontaa tavoitteiden laatimiseen. Mitään kysytyistä ei pidetty täysin tarpeettomana, mutta vähiten kaivattiin kuitenkin neuvontaa budjetointiin ja talouden ja rahoituksen ohjausta.

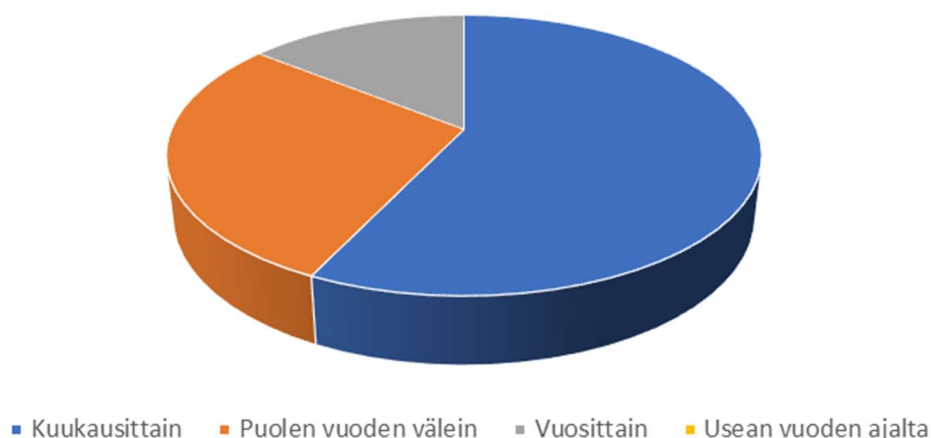
Vastaajat kokevat tarvitsevansa tilitoimistolta seuraavia palveluita

KUVIO 10. Vastaajat toivoivat saavansa tilitoimistoltaan etupäässä veroennusteraportteja ja analyysijä liittyen tuotteisiin, talouteen ja markkinointiin

Kysyttäessä, kuinka usein toivoisitte, että yrityksestänne tehdään analyysijä talouteen ja markkinointiin liittyen suurin osa vastaajista kertoi, että toivoisi kyseisiä analyysijä tehtävän kerran kuukaudessa (kuvio 11). Muutamalle vastaajalle riittäisi analyysit kerran puolessa vuodessa tai vuosittain. Vastaajat eivät ilmeisesti koe tärkeäksi seurata taloudellisia lukuja useamman vuoden ajalta. Todennäköisesti hyödyllisintä olisi tehdä taloudellisia ennusteita 3-5 vuoden ajalle tulevaisuuteen.

Talouteen ja markkinointiin liittyviä analyysejä toivotaan tehtävän

KUVIO 11. Yrityksissä ei koeta olevan tarvetta tehdä talouteen ja markkinointiin liittyviä analyysejä usean vuoden ajalta

Kysyttäessä mikä tilitoimistoasioinnissa on tärkeää 70% vastaajista koki tärkeimpänä, että tilitoimisto on asiantunteva, tarvittaessa tavoitettavissa ja palvelu on räätälöity eli suunniteltu yrittäjän tarpeiden mukaan (kuvio 12). Seuraavaksi tärkeimmäksi koettiin henkilökohtainen asiakaspalvelu 70% ja tilitoimistoyrittäjän persoona 60%. Todennäköisesti tarkoitetaan, että kirjanpitäjä on helposti lähestyttävä ja henkilökemiat kohtaavat eli asiointi toimii vaivatta. 60% vastaajista koki erittäin tai melko tärkeäksi, että asiakaspalvelussa toimitaan aktiivisesti. 70% vastaajista koki erittäin tai melko tärkeäksi, että tilitoimistossa on käytössä sähköiset palvelut. 40% vastaajista koki erittäin tai melko tärkeänä, että tilitoimistopalveluiden tulee olla edullisia.

Tilitoimistoasioinnissa on tärkeää

KUVIO 12. Tilitoimistoasioinnin sujuvuuteen vaikuttavat useat eri tekijät

Kysyttäessä millaisia tilitoimistopalveluja odotetaan ja voisiko palvelu olla laajempaa, vastaajat eivät kaivanneet palveluita, jotka liittyvät eläinten jalostus-, terveydenhoito- tai hyvinvointineuvontaan. Jonkin verran toivoi neuvontaa, joka liittyy sukupolven vaihdokseen, tuotannon suuntautumiseen ja itse toimialaan, yrityksen aloittamiseen/päättämiseen sekä työntekijöiden rekrytoimiseen 4 vastaajaa. Oman osaamisen kehittämisehdotuksia toivoi 2 vastaajaa. Neuvontaa, joka liittyy tilan kirjanpidon tunnuslukuihin, toivoi 3 vastaajaa ja saman verran toivoi neuvontaa, joka liittyy eu-tukiin sekä tilan tuotteiden myyntiin ja markkinointiin 3 vastaajaa. Yrityksen yhtiöittämiseen toivoi neuvontaa 4 vastaajaa ja myös 4 vastaajaa toivoi neuvontaa verotoimiston, Kelan, vakuutusyhtiöiden tai muiden yhteistyökumppaneiden kanssa asiointiin. 7 vastaajaa toivoi neuvontaa verosuunnitteluun. Kysymykseen oli mahdollista valita useita tärkeäksi koettuja vaihtoehtoja.

Kysyttäessä miten tilitoimisto voi omasta mielestänne auttaa yritystänne keskittymään omaan liiketoimintaanne ja ydinosaamiseenne olisi yhdellä vastaajista ollut halukkuutta olla tilitoimiston asiakkaana ja ulkoistaa kirjanpidolliset työt, mutta esteenä hän koki olevan epäselvän hinnoittelun ja kohtuuttomat kustannukset tilitoimistopalveluista.

“jos toimistotöitä voisi ulkoistaa edullisesti minulla jäisi aikaa enemmän keskittyä olennaiseen, eli yrityksen johtamiseen, nyt tilanne on kuitenkin niin tyhmä että suurin aikaa vievä asia eli kuittien järjestely ja tositteiden etsiminen on todella kallista ulkoistaa ja usein mahdotontakin. Kirjanpitoohjelmalla tositteiden kirjaamine, tilinpäätös ja veroilmoituksen

tekeminen on nopeaa, en näe järkeä maksaa näistä 500 €. Jos sähköpostilla tulisi esim. tarjous joltain kirjanpitoimistolta missä tarjotaan selkeästi tuotteiden sisältö ja hinta tämä olisi todella hyvä.”

Tilitoimiston kanssa asiointi oli kaiken kaikkiaan kyselyn vastauksista päätellen vähäistä. Jos yritys tekee kauppaa myös ulkomaille olisi voinut olettaa, että tilitoimiston palveluita käytettäisiin. Yhdellä vastaajista tilitoimistopalvelut rajoittuivat palkanlaskentapalveluiden käyttämiseen. Vastaajat kertoivat seuraavasti:

“Tilitoimistojen osaaminen on meidän kohdalla jäänyt aika ohueksi. Tehdään ulkomaan kauppaa ja Venäjän vientiä.”

“Tähän kyselyyn oli vaikea vastaila koska meillä tilitoimisto tekee vaan palkanlaskennat ja itse teen kirjanpidon ja maksut. Pro Agrian neuvoojia käytän moniin hommiin mm. viljelysuunnitelman teko, veroilmoitus, tukien haku”

Tärkeimpänä yrityksen menestymiseen vaikuttavana tekijänä vastattiin:

“Aktiivinen yhteydenpito ja kuukausittaiset talousraportit on avainasemassa turvaamaan yrityksen hyvän toimintakyvyn”

“olemme juuri käyneet maatilasta OY:ksi projektin läpi ja kaikki on muuttunut perinteisestä sähköiseen toimintaan. Tilitoimistomme eli avainasemassa yhtiöittämisessä ym. Tilitoimistomme on Finanssila oy. kaiken palvelun 10++++++kokonaisvaltainen tilitoimisto”

6 AGRITILIPALVELUT OY

Perustettavan yrityksen yrityskuva on vastuullinen, sitoutunut, kehittävä ja tehokas. Yrityksen logo (kuvio 13) on luotu Vistaprintin ohjelmalla. (Vistaprint 2018, viitattu 21.3.2018).

KUVIO 13. Yrityksen logo

6.1.1 Yritysidea

Yrityksen nimeksi valittiin AgriTilipalvelut Oy. Nimi tarkistettiin Yritys ja yhteisötietojärjestelmästä ja sitä ei ole vielä varattu muulle yritykselle. Yrityksen liikeidea on tarjota maaseutuyrittäjille perustiltoimistopalveluita, joihin sisältyy liiketapahtumien ja tositteiden kirjaukset sekä tilinpäätös, alv-raportit, ja veroilmoituksen laatiminen. Lisäksi tarjotaan palkanlaskentapalveluita, joihin sisältyvät työntekijöiden palkan laskenta, työnantajasuoritusten hoitaminen, Kela-hakemukset, jäsenmaksuasiat ja ulosottoasiat. Tulevaisuudessa yrityksen palveluvalikoima laajenee tuote-, myynti- ja markkinointianalyysillä. Asioinnissa käytetään hyödyksi sähköisiä palveluita ja kaikki toiminnot pyritään hoitamaan digitaalisessa muodossa. Toiminnassa hyödynnetään mobiilipalveluita ja sovelluksia sekä siirretään tietoa ja tositteita mobiilisti puhelimen välityksellä. Viranomaisasioinnin voi tehdä nykyisin verkossa ja työntekijä voi toimittaa työtuntilistat ottamalla kuvan puhelimen kameralla ja lähettämällä sen suoraan tilitoimistoon.

Yritysmuodoksi valittiin osakeyhtiö, koska huomioidaan yrityksen laajeneminen tulevaisuudessa. Lisäksi osakeyhtiö on erillinen oikeushenkilö, jossa osakkeenomistajat eivät ole vastuussa yhtiön velvoitteista henkilökohtaisesti. Yksityinen osakeyhtiö perustetaan rekisteröimällä. Osakeyhtiön toiminnan keskeiset periaatteet ovat oikeushenkilöllisyys ja rajoitettu vastuu, pääoman pysyvyys ja osakkeen luovutettavuus. Osakeyhtiössä oikeuskelpoisuus sisältää osakeyhtiön oikeudet ja velvol-

lisuudet. Osakeyhtiön vähimmäisosakepääoman määrä on yksityisessä osakeyhtiössä 2500 euroa. Toimialaksi valitaan yleistoimiala, jolloin se kattaa kaiken laillisen liiketoiminnan. Osakeyhtiölle valitaan hallitus, toimitusjohtaja ja tilintarkastajat. Osakeyhtiö ilmoitetaan YTJ-palvelun välityksellä rekisteröitäväksi Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin. Osakkeiden merkintähinnan tulee olla maksettuna rekisteröintihetkellä yrityksen pankkitilille. Maksun varmentaa tilintarkastajan todistus tai pankin maksukuitti.

Yritys toimii yrittäjän omassa tilassa. Yel-vakuutusta ei tarvita aloitusvaiheessa, koska työtulo jää alle rajan 7 656,26 euroa. Yritykselle otetaan vastuuvakuutus ja tilitoimisto-ohjelmistoksi valitaan Netvisor-ohjelmat. Lisäksi yritykselle hankitaan oma puhelin ja puhelinliittymä. Kiinteä nettiyhteys on jo valmiina. Yritykselle hankitaan myös oma pankkitili.

6.1.2 Myynti ja markkinointi sekä asiakkaat

Markkinoinnissa keskitytään sosiaalisen median maailmaan. Yritykselle luodaan nettisivut sekä oma facebook sivu. Yritys osallistuu maaseutuyrityksille suunnattuihin tapahtumiin kuten Maatalousnäyttelyyn. Farmit -internetsivuilta seurataan mitä tapahtumia on tulossa ja sitä kautta löydetään sopivat tapahtumat yrityksen markkinointiin. Tilitoimistopalveluiden kartoituksessa todettiin ettei tilitoimistopalveluille ole kysyntää kovin pienissä yrityksissä. Palveluita tarjotaan sellaisille yrityksille, joilla on palkattuja työntekijöitä sekä yrityksille, joilla on omaa tuotantoa ja omia tuotteita myytävänä.

6.1.3 Kilpailijat, rahoitus, kannattavuus ja hinnoittelu

Yrityksen kilpailijoita ovat muut vastaavat tilitoimistot, jotka ovat erikoistuneet samalle alalle. Tilitoimistoyrityksiä oli Suomessa vuonna 2015 yhteensä 4 295. Alalla työskentelee 12 283 henkilöä. 5 - 9 henkilön tilitoimisto hoitaa noin 173 yrityksen asioita. KLT-tutkinnon suorittaneista työskentelee tilitoimistoissa 76%. (Talouhallintoliitto, viitattu 21.3.2018).

Yrittäjä sijoittaa omaa pääomaa osakkeisiin 2500 euroa. Starttirahaa ei tarvita, koska yritys aloittaa sivutoimisena. Osakepääomalla hankitaan tietokone, puhelin ja toimisto-ohjelmistopalvelut. Netvisor-palvelun arviolaskelma tehtiin yritykselle, jonka liikevaihto on alle 0,1 Meuroa ja ohjelmiston käyt-

täjämäärä on 1 henkilö ja ohjelmisto on peruskirjanpito-ohjelmisto, Tällöin Netvisor-ohjelmiston hinnaksi arviolaskelman mukaan, tulee pilvipalveluna 39 euroa/kuukaudessa. Lisäksi palkanlaskenta-ohjelma esimerkiksi 100:lle palkansaajalle 333 euroa/kuukausi. Kirjanpito-ohjelmiston käyttöönotto maksut ovat 15 euroa + 78 euroa.

Netvisor Taloushallinto sisältää budjetoinnin, automaattisen toteuman seurannan, muokattavan budjetinäkymän, johdon tunnusluvut ja raportoinnin, omien tunnuslukujen hallinnan ja muokkauksen sekä tuloseurannan ja johdon raportoinnin. Palkanlaskentaohjelma sisältää työajankirjaamisen, matkalaskut, poissaolot ja lomat, lomalaskennan, palkanlaskennan automatisoidusti, verkkopalkat palkansaajan verkkopankkiin ja henkilöstökulut automaattisesti henkilöstöhallintoon. Logon käyttöoikeus Vistaprintiltä maksaa 30,49 euroa. Hinta sisältää arvonlisäverona. Yritykselle hankitaan myös käyntikortteja. Esimerkiksi 100 kpl standart käyntikortteja maksaa 19,90 euroa.

Hinnoittelun tulisi olla selkeää, kartoituksessa toivottiin kiinteää hintaa. Kiinteän hinnan perusteeksi valitaan yrityksen koko ja liikevaihto (taulukko 3). Muut palvelut veloitetaan tuntihinnoitteluna 45 euroa tunti. Muita palveluita ovat esimerkiksi tilinpäätösanalyysi, tunnusluvut, kannattavuus, vaka-
varaisuus, maksuvalmius, trendianalyysi, kassavirtalaskelma ja tilinpäätösennusteet.

TAULUKKO 3. Hintoihin lisätään arvonlisävero

Hinta 1. 30 euroa/kuukausi.	Hinta 2. 50 euroa/kuukausi.	Hinta 3. 80 euroa/kuukausi.
Yritystoiminta on sivutoimista ja liikevaihto alle 20 000 euroa vuodessa, perustiltoimistopalvelut.	Kokopäiväinen ammatinharjoittaja ja liikevaihto muutamia kymmeniätuhansia euroja vuodessa, perustiltoimistopalvelut.	Yritys, jolla on palkattuja työntekijöitä 1 – 2 henkilöä ja liikevaihto yli 50 000 euroa vuodessa, perustiltoimistopalvelut.

Tulevaisuudessa, jotta toiminta olisi kannattavaa ja työllistäisi yrittäjän kokopäiväisesti, tulisi liikevaihdon olla vähintään 3 636, 36 euroa kuukaudessa * 11kk eli vuodessa 40 000 euroa. Yrittäjän eläkevakuutuksen hinta, kun työtulo on vuodessa 40 000 euroa, on 7989 euroa vuosi eli 666 euroa kuukaudessa. (Elo viitattu, 21.3.2018)

6.1.4 SWOT-analyysi

Nelikenttäänalyysissä (taulukko 4) on pohdittu omia ja yrityksen vahvuuksia ja heikkouksia sekä mahdollisuuksia ja uhkia.

TAULUKKO 4. Useimpiin SWOT-analyysin eri tekijöihin on mahdollista vaikuttaa itse, mutta osaan vaikuttaa sellaisia tekijöitä, joita ei voida ennustaa

<p>Omat vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none">- koulutus, talouden hallinnon tradenomi sekä agrologi- työkokemus sosiaalivakuutuksen alalta- oma työtila, tietokone <p>Yrityksen vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none">- erikoistuminen	<p>Omat heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none">- työkokemuksen puute tilitoimistotyöstä- KLT-tutkinto puuttuu <p>Yrityksen heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none">- pienimuotoinen yritys, yksi työntekijä
<p>Omat mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none">- mahdollisuus toimia sivutoimisena yrittäjänä ja hankkia lisäkoulutusta <p>Yrityksen mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none">- erikoistuminen, myös markkinointiin ja siihen liittyviin analyyseihin	<p>Omat uhat</p> <ul style="list-style-type: none">- jaksaminen <p>Yrityksen uhat</p> <ul style="list-style-type: none">- muuttuva taloudellinen ja poliittinen tilanne kansantaloudessa

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Sivutoimisestakin yrityksestä on jatkuvia kuluja, joten asiakashankintaan tulisi myös keskittyä varsinkin yrityksen alkuvaiheessa. Yrityksen perustaminen on kuitenkin näiden selvitysten perusteella mahdollista, mutta yrittäjän omia valmiuksia tulisi vielä kuitenkin parantaa ennen yritystoiminnan käynnistämistä. Yrittäjä voisi lisätä omia valmiuksiaan toimimalla esimerkiksi kevytyrittäjänä toiselle tilitoimistolle ja lisäkoulutusta tulisi hankkia kirjanpidosta, markkinoinnista ja verotusasioista. Webropol-sovelluksen käyttäminen lisäsi omia valmiuksia tehdä kyselyitä esimerkiksi juuri markkinointiin liittyen.

Verotusasioihininkin toivottiin neuvontaa. Olisi hyvä selvittää kuitenkin tarkemmin, millaisia veroasioita vastaajat tarkoittivat. Oliko kysymys kirjanpitoon liittyvästä esimerkiksi arvonlisäveroasiasta vai tarkoittivatko vastaajat verosuunnittelulla jotain muuta. Peruskirjanpidon hoitaminenhan kirjanpito-ohjelmalla on helppoa. Esimerkiksi poistojen tekeminen kirjanpidossa liian aikaisin aiheuttaa yrityksille veroseuraamuksia. Ehkä maaseudun yrityksissä ei tiedetä minkälaiselle tilitoimiston palvelulle yrityksessä olisi tarvetta. Talouden suunnittelu pitkällä tähtäimellä on vaativaa ja kannattavaa, mutta ehkä tätä ei ole vielä tiedostettu maaseudun yrityksissä.

Jo alalla toimivat ja maatalousyrityksiin erikoistuneet tilitoimistot voivat saada vahvistusta omaan palvelutarjontaansa tämän opinnäytetyön pohjalta. Ehkä myös nämä laajemmat palvelut, joita toivottiin herättävät miettimään jo toimivien tilitoimistojen omaa palvelutarjontaa. Markkinointi ja myynnin edistäminen ovat oma osaamisalansa, mutta näihin ei vielä ole laajemmin perehdytty tilitoimistoissa. Rajoituksena erikoistumisellehan on se, että yhden henkilön resurssit eivät riitä asiantuntijuuteen kovin useassa eri asiassa. Tilitoimistoissa on yleensä useita työntekijöitä ja heillä jokaisella on oma osaamisalueensa. Ehkä voisi olla myös sellainen työntekijä, joka on erikoistunut toivottuihin tuote-, myynti- ja markkinointianalyysihin. Verotusasiathan ovatkin jo huomioitua useampien tilitoimistoyrityksien palvelujen tarjonnassa.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön laatiminen aika lyhyellä aikavälillä oli haastava tehtävä. Teoriaosion kirjoittamisessa oli suurena apuna kirjaston tarjoamat e-kirjat. Kyselyn toteuttamisessa korostui kyselylomakkeen testaaminen. Omaan kysymyslomakkeeseen tuli virhe, joka olisi voitu havaita, jos lomaketta olisi testattu useammalla henkilöllä. Kyselyn lisäksi olisi voinut tehdä haastattelun, mutta sitä ei tehty, koska epäilin, ettei haastateltava ole kovinkaan halukas kertomaan liikesalaisuuksiaan kilpailevaa yritystä suunnittelevalle tulevalle yrittäjälle. Kyselyyn ei saatu vastauksia kovinkaan montaa ja siitä voi päätellä ettei yritykselle ole suurta kysyntää. Opinnäytetyön myötä vahvistui kuitenkin oma käsitykseni omista yrittäjävalmiuksistani. Yritystoimintaa ei ole tarkoitus käynnistää tässä vaiheessa. Liiketoimintasuunnitelma jääkin varasuunnitelmaksi.

LÄHTEET

Alasuutari, P. 1993. Laadullinen tutkimus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Enroth, A., Rikkinen, P., Harmonen, T. & Teräväinen, H. 2008. Maatilayrityksen menestystekijät. ProAgria Maaseutukeskusten Liitto.

Holopainen, T. 2017. Yrityksen perustamisopas – Käytännön perustamistoimet. 26. uudistettu painos. Turenki: ISBN.

Kiiskinen, S., Linkoaho, A. & Santala, R. 2002. Prosessien johtaminen ja ulkoistaminen. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. 1. painos. Helsinki: Talentum Media

Leppiniemi, J. & Kaisanlahti, T. 2017. Liikekirjanpito. Alma Talent Oy.

Lith, P. 2007. Maaseudulla yritystoimintaa koneurakoinnista energiantuotantoon. Viitattu 12.2.2018, https://www.stat.fi/artikkelit/2007/art_2007-08-31_001.html?s=0_

Lojander, T. & Suonpää, J. 2008. Firma käytännön yritystoiminta. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Luonnonvarakeskus 2010. Maatalouden rakennetutkimus/Maatalouslaskenta 2010 – Työvoima. Viitattu 12.2.2018, http://stat.luke.fi/maatalouden-rakennetutkimus-maatalouslaskenta-2010-tyovoima_fi.

Maaseututilit OY 2018. Viitattu 13.2.2018, <http://www.maaseututilit.fi/esittely/>

Niemi, J. & Ahlstedt, J. (toim.) 2014. Suomen maatalous ja maaseutuelinkeinot 2014. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus Agrifood Research Finland Economic Research Agrifood Research Finland Publications 115.

Rantamäki-Lahtinen, L., Vesala, H., Vesala, K., Karttunen, J. & Tuure, V. 2008. Muuttuva maaseutu-rittäjäyys -Monialaisten tilojen, perusmaatilojen ja maaseudun muiden yritysten rittäjäyys ja resurssienhallinta 2000-2006. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, MTT:n selvityksiä 169. Viitattu 24.1.2018, <http://www.mtt.fi/mtts/pdf/mtts169.pdf> .

Rikkonen, P., Harmoinen, T. & Teräväinen, H. (toim.) 2008. Maatilayrityksen menestystekijät. ProAgria Maaseutukeskusten Liiton julkaisuja nro 1057. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Rikkonen, P., Toikkanen, H. & Väre, M. 2013. Liiketoiminnan kehittämistarpeet maatilayrityksissä – viljelijäkyselyn tuloksia. MTT Raportti 90. Jokioinen: MTT.

Suomen rittäjäopisto 2018. Kirjanpidon perusteet verkkokurssi. Viitattu 1.5.2018, <https://www.syo.fi/aikuiskoulutus/liiketalous/taloushallinnon-verkko-opinnot/kirjanpidon-perusteet-verkkokurssi>.

Suomen Yrittäjät 2018. Luvanvaraiset elinkeinot. Viitattu 12.2.2018, <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/minustako-yrittaja/yritysmuodot-ja-vastuut/elinkeinovapaus/luvanvaraiset-elinkeinot>.

Suomen Yrittäjät 2018. Yrityksen perustaminen. Viitattu 12.2.2018, <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yrityksen-perustaminen-316210>.

Taloushallintoliitto 2018a. Tilitoimistoala Suomessa. Viitattu 21.3.2018, <https://taloushallintoliitto.fi/tietoa-meista/tutkimuksia-ja-tietoa-alasta/tilitoimistoala-suomessa>.

Taloushallintoliitto 2018b. Tilitoimiston palvelut. Viitattu 23.2.2018, <https://taloushallintoliitto.fi/tilitoimistoasiointi/tilitoimiston-palvelut>.

Taloushallintoliitto 2018c. Auktorisoinnin merkitys. Viitattu 23.2.2018, <https://taloushallintoliitto.fi/tilitoimistoasiointi/miksi-auktorisoitu-toimisto>.

Tomperi, S. 2017a. Käytännön kirjanpito. 25. uudistettu painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Tomperi, S. 2017b. Kehittyvä kirjanpito. 16. uudistettu painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Työeläkeyhtiö Elo 2018. Yel-laskuri. Viitattu 21.3.2018. yel-laskuri.elo.fi/.

Uusyrityskeskus 2017. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2017. Viitattu 13.2.2018, https://www.uusyrityskeskus.fi/wp-content/uploads/2017/02/SUK_OPAS2017_verkkoon.pdf.

Vilkka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: Tekijä ja PS-kustannus.

Vistaprint 2018. Logo. Viitattu 21.3.2018, https://www.vistaprint.fi/logon-suunnittelu/esikatsele-logoa.aspx?csid=85&logo_id=124800076&pf_id=088&rd=1.

Vistaprint 2018. Yrityksesi monipuoliseen mainostamiseen. Viitattu 21.3.2018, https://www.vistaprint.fi/kaikki-tuotteet?txi=14896&xnid=TopNav_All+Products&xnav=TopNav.

Hei

Olen Agrologiopiskelija Oulun ammattikorkeakoulusta. Opiskelen maaseutuelinkeinojen koulutusohjelmassa. Tavoitteeni on valmistua tänä keväänä. Opintoihini kuuluu opinnäytetyö. Opinnäytetyössäni kartoitan maaseudun yritysten käyttämiä tilitoimistopalveluita. Opinnäytetyöni tarkoituksena on tehdä kartoituksen pohjalta oman tilitoimistoyrityksen liiketoimintasuunnitelma. Kyselyssä on monivalintakysymyksiä ja avoimia kysymyksiä. Tiedot käsitellään luottamuksellisesti. Vastauksista saatuja tietoja käytetään vain tässä opinnäytetyössäni. Mikäli Teillä on jotain kysyttävää, voitte ottaa yhteyttä. Pääsette vastaamaan kyselyyn ohessa olevan linkin kautta.

Ystävällisesti

Sari Kilpala

Maa14sa

l4kisa00@students.oamk.fi

Tilitoimiston palvelut maaseutuyrityksille

Taustatiedot

1. Sukupuoli

- Mies
 Nainen

2. Ikä

- 18-30 vuotta
 31-43 vuotta
 44-56 vuotta
 57-69 vuotta

3. Yrittäjänä

- 1-12 vuotta
 13-25 vuotta
 26-38 vuotta
 39-51 vuotta

4. Yritykseni on

- Perustuotantotila (maa- ja metsätaloutta)
 Monialainen tila (maa- ja metsätaloutta sekä muuta yritystoimintaa)
 Muu

5. Jos vastasitte edelliseen "Muu", tarkentakaa mitä yritystoimintanne on.

6. Yrityksessä työskentely, vastauksia voi olla useita.

Yksin yrittäjänä

Puolison tai perheen kanssa yrittäjänä

Yrittäjänä ja työnantajana

Sivutoimisesti

Yrityksessä työskentelee muita palkattuja henkilöitä, kuinka monta?

7. Yritykseni toimiala on

Voitte valita useita vaihtoehtoja

Lypsykarjatalous

Nautakarjan kasvatus

Sikatalous

Lampaiden tai vuohien kasvatus

Siipikarjan kasvatus ja/tai kananmunan tuotanto

Maatilamatkailua

Viljan viljelyä

Vihannesten kasvatus

Hevostalous

Urakointi

Omien tuotteiden jalostus ja myynti, mitä tuotteita?

8. Yrityksen koko on

Viljelyala ha

Eläinten määrä yhteensä

Vuosittainen liikevaihto

9. Yrityksen sijainti

- Etelä-Suomi
- Itä-Suomi
- Länsi-Suomi
- Keski-Suomi
- Pohjois-Suomi

Tilitoimiston palvelut

10. Käytättekö tilitoimiston palveluita?

- Kyllä
- En

11. Jos ette käytä tilitoimiston palveluita, kertokaa vapaamuotoisesti miksi ette käytä ja siirtykää sen jälkeen kysymykseen 21.

12. Millaisia perinteisiä tilitoimistopalveluja käytätte tai olette käyttäneet? Valitkaa yksi, joka kuvaa palvelua. Tilitoimistot tarjoavat yleensä neljää eri palvelua. Vaihtoehdot palkanlaskentapalvelut, ulkoinen- ja sisäinen laskenta sisältävät myös perustilitoimistopalvelut.

- Tilinpäätös ja juokseva kirjanpito (sisältää liiketapahtumien ja tositteiden kirjaukset, alv-raportit, tilinpäätökset ja veroilmoituksen laatimisen)
- Palkanlaskentapalvelut (sisältää työntekijöiden palkan laskennan, työnantajasuoritusten hoitamisen, Kela-hakemukset, tilastokeskuksen raportoinnin, jäsenmaksuasiat, ulosotto-asiat)
- Ulkoisen laskennan palveluita (sisältää taloushallintoon liittyvät asiat; maksatus, palkanlaskenta, myynti- ja ostolaskujen käsittely, sähköinen arkistointi)
- Sisäinen laskenta eli johdon laskentapalvelu (sisältää tuote- tai asiakaskannattavuuksien laskennat)

Oletteko ollut tyytyväinen tilitoimistostanne saatuun palveluun?

13. Oletteko ollut tyytyväinen tilitoimista saadun palvelun ajantasaisuuteen eli tuleeko tehtävät tehtyä määräajassa?

1 2 3 4 5

Erittäin tyytyväinen ○ ○ ○ ○ ○ En lainkaan tyytyväinen

14. Oletteko ollut tyytyväinen tilitoimistonne tehokkuuteen eli tekeekö tilitoimisto asiat nopeammin kuin jos tekisitte ne itse?

1 2 3 4 5

Erittäin tyytyväinen ○ ○ ○ ○ ○ En lainkaan tyytyväinen

15. Oletteko ollut tyytyväinen tilitoimistonne nopeaan palveluun eli toimiiko esimerkiksi laskutus viiveettä?

1 2 3 4 5

Erittäin tyytyväinen ○ ○ ○ ○ ○ En lainkaan tyytyväinen

16. Oletteko ollut tyytyväinen tilitoimistostanne saatuihin taloudellisiin tunnuslukuihin?

1 2 3 4 5

Erittäin tyytyväinen ○ ○ ○ ○ ○ En lainkaan tyytyväinen

17. Oletteko ollut tyytyväinen tilitoimistostanne saatuihin talouteen liittyviin analyysihin?

1 2 3 4 5

Erittäin tyytyväinen ○ ○ ○ ○ ○ En lainkaan tyytyväinen

18. Oletteko ollut tyytyväinen tilitoimistostanne saatuihin markkinointiin liittyviin analyysihin?

1 2 3 4 5

Erittäin tyytyväinen ○ ○ ○ ○ ○ En lainkaan tyytyväinen

19. Oletteko ollut tyytyväinen palvelun helppokäyttöisyyteen eli ovatko sähköiset palvelut selkeitä?

1 2 3 4 5

Erittäin tyytyväinen ○ ○ ○ ○ ○ En lainkaan tyytyväinen

20. Oletteko ollut tyytyväinen tilitoimistostanne saamaanne asiakaspalveluun?

1 2 3 4 5

Erittäin tyytyväinen ○ ○ ○ ○ ○ En lainkaan tyytyväinen

Kuinka paljon käytätte/käyttäisitte asteikolla 1 – 5 aikaa seuraaviin työtehtäviin? 1 erittäin paljon ja 5 ei lainkaan.

21. Yrityksen toimistotyöhön

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

22. Kirjanpidon valmisteluun

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

23. Tilinpäätöksen laatimiseen

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

24. Veroilmoituksen täyttämiseen

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

25. Eu-tukihakemusten täyttämiseen

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

26. Kela ym. viraston hakemusten täyttämiseen

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

Menestyminen

Kuinka paljon mielestänne vaikuttavat seuraavat asiat yrityksenne menestymiseen?

27. Yrityksen ydintoimintaan ja osaamiseen panostaminen.

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

28. Yrityksen ydinosaamiseen kuuluvien työtehtävien ulkoistaminen.

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

29. Yrityksen johtaminen

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

30. Rahoituksen onnistuminen ja kannattava yritys.

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

31. Riittävä korvaus omasta työstä ja sijoitetusta pääomasta

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

32. Aikaa perheelle ja harrastuksille

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

33. Yrityksen kehittäminen ja laajentaminen

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

34. Taloudellisten analyysien hyödyntäminen yritystoiminnassa.

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

Tilitoimistopalveluiden kehittäminen

35. Yritykselleni riittää perustiltoimisto palvelut; liiketapahtumien ja tositteiden kirjaukset, alv-raportit, tilinpäätökset ja veroilmoituksen laatimisen.

Kyllä

Ei

36. Yritykseni tarvitsisi perus tilitoimistopalveluiden lisäksi palkanlaskentapalveluita sisältäen työntekijöiden palkan laskennan, työnantajasuoritusten hoitamisen, Kela-hakemukset, tilastokeskuksen raportoinnin, jäsenmaksuasiat, ulosottoasiat.

Kyllä

Ei

37. Yritykseni tarvitsisi ulkoisen laskennan palveluita sisältäen taloushallintoon liittyvät asiat; maksatuksen, palkanlaskennan, myynti- ja ostolaskujen käsittelyn, sähköisen arkistoinnin

Kyllä

Ei

38. Yritykseni tarvitsisi sisäisen laskennan palveluita sisältäen tuote- tai asiakaskannattavuuksien laskennat.

Kyllä

Ei

Menestyvä yritys vaatii tavoitteellista ja järjestelmällistä toimintaa sekä osaamista.

Kuinka paljon koette, että tarvitsette seuraavia palveluita tilitoimistolta.

39. Talouden ja rahoituksen ohjausta

1 2 3 4 5

Erittäin paljon Ei lainkaan

40. Budjetoitua

1 2 3 4 5

Erittäin paljon Ei lainkaan

41. Raportointia ja poikkeamisista tiedottamista

1 2 3 4 5

Erittäin paljon Ei lainkaan

42. Ehdotuksia liiketoiminnan kehittämiseen

1 2 3 4 5

Erittäin paljon Ei lainkaan

43. Tavoitteiden laatiminen

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

44. Analyysejä; tuote/ talous/ markkinointi.

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

45. Investointilaskelmia (onko hanke/hankinta kannattavaa)

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

46. Kustannuslaskelmia (mitä hanke/hankinta maksaa)

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

47. Veroennusteraporttia (tilikausittain)

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

48. Säännöllisiä kassavirtalaskelmia (paljonko yrityksen tilille on tullut lisää rahaa tai paljonko rahavarat ovat vähentyneet)

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

49. Maatilan energiasuunnitelman laatiminen

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

50. Rahoitus neuvontaa

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

51. Vakuutus neuvontaa

1 2 3 4 5

Erittäin paljon ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

52. Kuinka usein toivoisitte, että yrityksestänne tehdään analyysejä talouteen ja markkinointiin liittyen?

- Kuukausittain
- Puolen vuoden välein
- Vuosittain
- Usean vuoden ajalta

Tilitoimisto asiointissa on tärkeää. Vaihtoehdot ovat 1 - 5, jossa 1 on erittäin tärkeää ja 5 ei lainkaan tärkeää.

53. Henkilökohtainen asiakaspalvelu

1 2 3 4 5

Erittäin tärkeää ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

54. Sähköinen asiointi

1 2 3 4 5

Erittäin tärkeää ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

55. Yrittäjän tarpeiden mukaan räätälöity palvelu

1 2 3 4 5

Erittäin tärkeää ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

56. Tavoitettavuus

1 2 3 4 5

Erittäin tärkeää ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

57. Asiantuntijuus

1 2 3 4 5

Erittäin tärkeää ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

58. Aktiivisuus asiakaspalvelussa

1 2 3 4 5

Erittäin tärkeää ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

59. Kirjanpitäjän persoona

1 2 3 4 5

Erittäin tärkeää ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

60. Tilioimistoyrityksen palveluiden edullisuus

1 2 3 4 5

Erittäin tärkeää ○ ○ ○ ○ ○ Ei lainkaan

61. Millaisia palveluja tilioimistolta odotatte ja voisiko palvelu olla laajempaa. Voitte valita useita vaihtoehtoja, joita pidätte tärkeinä omasta mielestänne.

- Neuvontaa tilan kirjanpidon tunnuslukujen perusteella tai muuta vastaavaa
- Neuvontaa liittyen sukupolven vaihdokseen
- Neuvontaa tuotannon suuntautumiseen ja alaan liittyen
- Neuvontaa verosuunnitteluun
- Neuvontaa Eu-tukiin liittyen
- Neuvontaa liittyen eläinten jalostukseen, terveydenhoitoon, hyvinvointiin
- Neuvontaa tilan tuotteiden myyntiin ja markkinointiin.
- Neuvontaa yrityksen yhtiöittämiseen
- Yrityksen aloittaminen/päättäminen
- Työntekijöiden rekrytointia
- Neuvontaa verotoimiston, Kelan, vakuutusyhtiöiden tai muiden yhteistyökumppaneiden kanssa asiointiin
- Ehdotuksia oman osaamisen kehittämiseksi
- Jotain muuta, mitä?

62.

Jos vastasitte edelliseen "Muu", kertokaa tässä tarkemmin asiasta.

63.

Kertokaa vielä miten tilitoimisto voi omasta mielestänne auttaa yritystänne keskittymään omaan liiketoimintaan ja ydinosaamiseen?

Kiitos vastauksestanne!

ALOITTAVAN YRITYKSEN LASKELMAT

LIITE 3

RAHAN TARVE	EUR	RAHAN LÄHTEET	EUR
perustamismenot	110	Oma pääoma	
tuotantovälineet	2 000	osakepääoma	
laiteasennukset	500	omat rahasisjoitukset	4 400
tietokoneet ja ohjelmointi	1 500	apporttiomaisuus	500
auto		osakaslaina	
puhelin/internet	200	Lainapääoma	
toimistotarvikkeet	300	pankkilaina	6 000
apporttiomaisuus (olemassa olevat koneet, työvälineet ja tarvikkeet)	500	Finnveran laina	
markkinointi-investoinnit	800	muu laina	
alkuvarasto	1 000	RAHAN LÄHTEET	10 900
käyttöpääoma	3 200	YHTEENSÄ	
kassareservi (esimerkiksi vakuutusmaksuja, kirjanpitolukuja, matkakuluja yms. ennen kuin asiakkailta alkaa tulle rahaa yrityksen tilille)	790		
RAHAN TARVE YHTEENSÄ	10 900		

Esimerkki rahoituslaskelmasta aloittavassa siivousyrityksessä. (Uusyrityskeskus, viitattu 13.2.2018).

Tavoitetulos (netto) (toiminimiyrittäjän oma palkkatavoite yksityisottoina)	1 500 e	18 000 e
+ lainojen lyhennys	100 e	1 200 e
TULOT VEROJEN JÄLKEEN	1 600 e	19 200 e
+ verot noin 22 % vrt. sivu 75	451 e	5 415 e
= Rahoitustarve	2 051 e	24 615 e
+ lainojen korot (+ mahdolliset takausprovisiot yms.)	27 e	324 e
A. KÄYTTÖKATE (tarve)	2 078 e	24 939 e
+ kiinteät kulut (alv 0 %)		
YEL-vakuutus 18,798 %* (vuosituotulo 12 564 e)**	197 e	2 362 e
vakuutukset (yrittäjän tapaturmavakuutus ja muut yritystoiminnan vakuutukset)	100 e	1 200 e
palkat		
palkan sivukulut		
toimitilakulut		
korjaus ja ylläpito	30 e	360 e
leasingmaksut		
viestintäkulut (puhelin, internet tms.)	80 e	960 e
toimistokulut	20 e	240 e
matka- ja autokulut, päivärahat	500 e	6 000 e
markkinointikulut	200 e	2 400 e
kirjanpito, tilintarkastus, veroilmoitus jne.	100 e	1 200 e
työttömyyskassa, yrittäjäjärjestö tms.	30 e	360 e
muut kulut (kaupparekisteri-ilmoituksen käsittelymaksu, työvälineet ja -vaatteet ym.)	100 e	1 200 e
B. KIINTEÄT KULUT YHTEENSÄ	1 357 e	16 282 e
MYYNTIKATETARVE (A+B)	3 435 e	41 221 e
+ ostot (aineet ja tarvikkeet) (alv 0 %)	425 e	5 100 e
LIIKEVAIHTOTARVE	3 860 e	46 321 e
+ alv 24 %	926 e	11 117 e
KOKONAISMYYNTI-/LASKUTUSTARVE	4 786 e	57 438 e

Esimerkki toiminimen kannattavuuslaskelmasta. (Uusyrityskeskus, viitattu 13.2.2018).

TUOTE	Siivous (päivällä)	Siivous (ilta ja viikonloppu)	Ikkunan- pesu	Lattioiden vahaus	Suur- siivous	Muut työt	YHTEENSÄ
							ALV 0 %
Myyntihinta	24 e	30 e	35 e	40 e	120 e	28 e	
Kulut	3 e	3 e	4 e	10 e	9 e	0 e	
Kate	21 e	27 e	31 h	30 e	111 e	28 e	
Myyntimäärä	70 h	25 h	8 h	8 h	8 h	8 h	127 h
Kokonaismyynti	1 680 e	750 e	280 e	320 e	960 e	224 e	4 214 e
Kokonaisostot	210 e	75 e	32 e	80 e	72 e	0 e	469 e
Kate							3 745 e

Myyntilaskelma kuukausitasolla siivousyrityksessä. (Uusyrittyskeskus, viitattu 13.2.2018).